Leiriläisten liikkuminen palokuntanuorten suurleirillä,

Case: Eldis22

HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Liikenneala, insinööri (AMK)

Riihimäen kampus

Kevät, 2023

Pietari Muurinen

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Liikenneala Tiivistelmä

Tekijä Pietari Muurinen Vuosi 2023

Työn nimi Leiriläisten liikkuminen palokuntanuorten suurleirillä, Case: Eldis22

Ohjaajat Oskar Eklöf ja Valtteri Tervala

TIIVISTELMÄ

Palokuntanuorisotyö on palokuntayhdistysten tuottamaa harrastustoimintaa 7–17 vuotiaille nuorille. Aiemmin palokuntanuorisotyö tunnettiin palokuntapoikatyönä ja sillä onkin pitkä historia vapaaehtoisen palokuntatoiminnan parissa, missä sen juuret ulottuvatkin reilun vuosisadan taakse. Nykypäivän palokuntanuorisotyö vuosittain huipentuu alueellisesti kesäisin järjestettävään viikon mittaiseen koulutusleiriin, joka järjestetään neljän vuoden välein koko valtakunnan laajuisesti.

Työn tavoitteena oli selvittää, miten leirin järjestäminen tällä leirillä oli onnistunut ja miten itse nuoret kokivat leirin suunnittelun sekä rakentamisen onnistuneen leiri-infran ja välimatkojen osalta. Tämän tiedon pohjalta opinnäytetyön tarkoituksena on tarjota mitattua dataa, jolla luoda pohjaa koulutusleirien suunnitteluohjeiden laatimisen tueksi sekä antaa vinkkejä, huomioita ja oivalluksia suur- ja koulutusleirien seuraaville järjestäjille.

Opinnäytetyön aikana tutkittiin, miten tällä leirillä erilaisiin leirin toimintoihin pääsy toteutui ja paljon siellä oli kävijöitä. Kyselytutkimus leirin aikana selvitti nuorilta heidän näkemystään toimintoihin pääsyn ja välimatkojen suhteen, kuinka tyytyväisiä leiriläiset niihin olivat sekä kartoitti leiriläisten omia ideoita leirien rakenteellisen kehityksen suhteen.

Opinnäytetyön johtopäätöksenä teoreettisessa osassa on paljon huomioita asioita leirin suunnittelun suhteen ja tutkimuksellisen osuuden johdosta laadittu tutkimussuunnitelma tulevien leirien käyttöön. Opinnäytetyön tilaajana toimi Uudenmaan Pelastusliitto, joka toimi myös Eldis22-suurleirin hallinnollisena järjestäjätahona.

Avainsanat Palokuntanuorisotyö, koulutusleiri, suunnitteluohje, liikkumistutkimus, nuoret

Sivut 57 sivua ja liitteitä 7 sivua

HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Traffic and Transport Management Abstract

Author Pietari Muurinen Year 2023

Subject Mobility of the campers at the grand youth camp of voluntary fire departments, Case: Eldis22

Supervisors Oskar Eklöf and Valtteri Tervala

ABSTRACT

Through voluntary work for fire department youngsters, voluntary fire departments provide leisure activities for youths aged between 7 and 17. Voluntary youth work used to be as the fire department boys' work, and it has a long history among voluntary fire departments youth work. Nowadays, the voluntary youth work culminates yearly in a weeklong regional educating summer camp, which is arranged nationwide every four years.

The purpose of my thesis was to clarify how well the camp was arranged in 2022. This thesis also studies how well the youngsters themselves experienced how the camp was executed regarding the camp infrastructure and the spacing among the camp. This thesis offers measured data, which can be used to create a basis for the planning instructions for the education camps, and to give tips and notices to the next camp organizers.

This thesis includes a study of how the campers accessed different functions within the camp and how much campers used those functions. A survey was executed during the camp to find out how the youngsters experienced the entry to camp functions and the spacing among the camp infrastructure. The survey also investigated how satisfied the campers were with the arrangements and mapped out youngsters' own ideas for organizing the campsite.

The conclusion of this thesis includes several notions to address regarding to the planning process of the camp, and a research plan was derived from the results of the study for future camps. This thesis was commissioned by Uudenmaan Pelastusliitto.

Keywords Voluntary fire department, mobility research, education camp, youngsters

Pages 57 pages and appendices 7 pages

Sisällys

Käytetyt termit ja lyhenteet

1 Alkusanat 1

2 Johdanto 2

3 Vapaaehtoinen palokuntatoiminta 3

3.1 Palokuntanuorisotyö Suomessa 4

3.1.1 Arjen palokuntanuorisotyö 4

3.1.2 Leiritoiminta 5

3.1.3 Palokuntanuorisotyön koordinointi 7

4 Tapahtuman suunnittelu 9

4.1 Tapahtuma projektina 10

4.2 Tapahtuman järjestäminen 11

4.3 Onnistunut tapahtuma 12

4.4 Esteettömyyden huomiointi 14

4.5 Pysäköintijärjestelyt 15

4.6 Vastuullisuus ja kestävä kehitys 16

4.6.1 Liikkumisen ohjaus 17

4.6.2 Muita vastuullisuuden osa-alueita 18

4.7 Tapahtuman turvallisuus ja viranomaisyhteistyö 19

5 Eldis22 -suurleiri 20

5.1 Tarkoitus ja tavoitteet 20

5.2 Järjestäjät 22

5.3 Yhteistyökumppanit 23

5.4 Leirialue 23

6 Leirillä liikkumisen nykytilan kartoitus 24

6.1 Tutkimusmenetelmät 24

6.1.1 Mittausvälineet 25

6.1.2 Kuvausvälineet 26

6.1.3 Mittauskohteet 26

6.1.4 Case-tutkimus 28

6.2 Tutkimustulokset 29

6.2.1 Aamuorientoituminen 29
6.2.2 Ruokailujärjestelyt 29
6.2.3 Pysäköintijärjestelyt 31
6.2.4 Peseytymistilojen käyttö 35
6.2.5 Vierailupäivä 36
6.2.6 Kanttiinin ostotapahtumat 39
6.2.7 Virhelähteet 40
6.3 Kyselytutkimus 41
6.3.1 Tutkimusotanta ja kyselyn toteuttaminen 41
6.3.2 Leirille saapuminen 42
6.3.3 Kokemus välimatkoista 43
6.3.4 Leirin toimintojen sijoittelu 43
6.3.5 Tekemättä jättäminen 44
6.3.6 Leirin toimintoihin pääsy 45
6.3.7 Päivittäiset askeleet 46
6.3.8 Kehitysideat 48
6.3.9 Vapaa palaute 49
7 Yhteenveto 51
7.1 Pohdinta 51
7.2 Johtopäätökset 52
7.3 Yhteenveto suosituksista 52
7.4 Tutkimuksen luotettavuus 54
7.5 Jatkotutkimusehdotukset 55
Lähdeluettelo 56

Kuvat, kuviot ja taulukot

Kuva 1. Palokuntanuorisotyön organisaatio (mukaillen Aalto-Kekäläinen, ym., n.d., s. 8, muokattu SPEK:n toimintamuodot ajantasaiseksi järjestöohjaajan tiedonannon pohjalta). 8

Kuva 2. Onnistuneen tapahtuman malli (muodostettu Vallo & Häyrinen, 2014, s. 109 mallin pohjalta). 12

Kuva 3. Leiriorganisaatio. 22

Kuva 4. Leirialue, mittayksikkönä neliömetri. 24

Kuva 5. Leirialueen toiminnot. 27

Kuva 6. Ruokailijavirta, laskennallinen ruokailijoiden läpivirtaus minuuttia kohden. ... 30

Kuva 7. Vieraspysäköintialue. Pysäköintiala neliömetreinä, kiitotien leveys metreinä. 32

Kuva 8. Otos toteutuneesta pysäköinnistä. 33

Kuva 9. Pysäköintipaikat..... 34

Kuva 10. Peseytymistilojen kävijämäärä, päivittäin. 35

Kuva 11. Peseytymistilojen kävijämäärä, tunneittain..... 36

Kuva 12. Vierailijoiden tulosuunta..... 37

Kuva 13. Vierailijoiden saapumistiheys, tunneittain. 38

Kuva 14. Vierailijoiden saapumistiheys, varttitunneittain. 38

Kuva 15. Kanttiinin myynti tuoteryhmittäin..... 39

Kuva 16. Kanttiinin suosituimmat tuotteet. 40

Kuva 17. Ensimmäisen kysymyksen vastaukset. 42

Kuva 18. Toisen kysymyksen vastaukset. 42

Kuva 19. Kolmannen kysymyksen vastaukset 43

Kuva 20. Neljännen kysymyksen vastaukset. 44

Kuva 21. Viidennen kysymyksen vastaukset, joiden yhteydessä tarkenne kysymyksen tuloksiin. 45

Kuva 22. Kuudennen kysymyksen vastaukset. 46

Kuva 23. Nuorten kehitysideat. 48

Kuva 24. Vapaa palaute vastaajilta. 50

Taulukko 1. Tapahtuman suunnittelussa huomioitavat luvat ja ilmoitukset (tehty mukaillen Lampinen, 2009, s.6, täydentäen Tampereen kaupunki, 2022). 19

Taulukko 2. Seitsemännen kysymyksen vastaukset, päivittäiset askeleet. 47

Liitteet

Liite 1 Kyselylomake, sivu 1

Liite 2 Kyselylomake, sivu 2

Liite 3 Kyselylomake, sähköinen

Liite 4 Liikkumisen ohjauksen toimintakortti

Liite 5 Tutkimussuunnitelma

Käytetyt termit ja lyhenteet

Drone

Drone on yleinen termi miehittämättömälle ilma-alukselle tai miehittämättömälle ilma-alusjärjestelmälle, eli ilma-alukselle, jota ohjataan joko automaattisesti, itsenäisesti tai kauko-ohjaajan toimesta.

Hyötypituus

Hyötypituudella pysäköinnin yhteydessä tarkoitetaan olemassa olevan pysäköintirivistön pysäköintiin hyödynnettävissä olevaa enimmäispituutta.

Nuoret leiriläiset

Tämän opinnäytetyön yhteydessä nuorilla leiriläisillä viittaan 6–17 vuotiaisiin leiriläisiin, jotka osallistuvat palokuntanuorten koulutusjärjestelmän mukaisesti leirikursseille koulutusleirillä.

Palokuntayhdistys

Palokuntayhdistyksellä tarkoitetaan yhdistystä, joka on perustettu palokuntatoimintaa varten.

Sopimuspalokunta

Sopimuspalokunnalla tarkoitetaan palokuntayhdistystä, joka on alueellisen pelastustoimen kanssa solminut sopimuksen, tyypillisesti osallistumisesta alueelliseen sammutus- ja pelastustyöhön.

Tekniset mittalaitteet

Tämän opinnäytetyön yhteydessä teknisillä mittalaitteilla yleisesti viittaan tutkimustoiminnassa eri toimintojen yhteydessä käytettyihin liikennelaskimiin.

VPK

Vapaaehtoinen palokunta on (vapaaehtoisista) jäsenistään koostuva palokuntayhdistys, joka on tehnyt pelastuslaitoksen kanssa sopimuksen sammutus-, pelastus- ja muiden sovittujen palvelujen tuottamisesta.

1 Alkusanat

Opinnäytetyötä tehdessäni olen itse 29-vuotias. Liityin Malmin VPK:aan vuonna 2003, jolloin olin 10-vuotias, mikä tarkoittaa tänä päivänä 19 vuoden kokemusta vapaaehtoisesta palokuntaharrastuksesta. Vuosien edetessä aktiivisuuteni palokuntaharrastusta kohtaan on vaihdellut, mutta edelleen olen toiminnassa aktiivisesti mukana.

Aloitin palokuntaurani nuoriso-osastossa koejäsenenä ja nuorisomerkkikurssin hyväksytysti suoritettua minut nimitettiin osastoon varsinaiseksi jäseneksi. Palokuntanuorten leiritoimintaan lähdin mukaan heti aloitusvuotta seuraavana vuonna. Vuosittain tämän jälkeen alueellisilla palokuntanuorten koulutusleireillä suoritin palokuntanuorten koulutusjärjestelmän mukaisia kursseja, aivan täysi-ikäistymiseen saakka, jonka jälkeen leireillä tuli siirtyä toimihenkilötehtäviin mahdollistamaan niitä. Leirikokemusta minulle on kertynyt noin kymmeneltä alueelliselta täysimittaiselta kesäleiriltä, pienempien lisäksi.

Nuoriso-osastossa noin 15-vuotiaana pääsin ajoittain harjoittelemaan apukouluttajan tehtävissä ja 16-vuotiaana suoritinkin nuoriso-osaston kouluttajakurssin, jonka jälkeen minua hyödynnettiin yhä enemmän kouluttajan tehtävissä. 17-vuotiaana minut valittiin yhdistyksessämme nuoriso-osaston varajohtajan tehtävään, joka vajaan kahden vuoden jälkeen päättyi lähtööni varusmiespalvelukseen. Sittemmin olen toiminut nuoriso-osaston johtajana ja täten myös osallistuvana jäsenenä alueellisessa nuorisotyövaliokunnassa.

Palokunnan operatiiviselle puolelle lähdin kouluttautumaan sammutustyökurssin kautta jo 16-vuoden iässä, mutta hälytysosastoon nimittämistä sain odottaa täysi-ikäiseksi saakka. Vuosien vieriessä olen suorittanut miltei kaikki peruskoulutusjärjestelmän mukaiset miehistökurssit, jonka jälkeen kouluttauduin yksikönjohtajaksi. Kuluvana vuonna tätä opinnäytetyötä kirjoitellessani, suoritin myös palokunnan päällikkökurssin Kuopiossa.

Tällaisella historialla, opinnäytetyötä ajatellen uskoisin, että minulla on riittävästi kokemusperäistä näkemystä sekä varsin paljon hankittua tietoa ja ymmärrystä palokuntatoiminnasta, palokuntanuorisotyöstä, palokuntanuorisoleireistä sekä ainakin oman alueen alueellisesta palokuntanuorisotoiminnasta.

2 Johdanto

Opinnäytetyöni aiheena on tutkia leiriläisten liikkumista, välimatkoja ja järjestelyjä palokuntanuorten Eldis22-koulutusleirillä. Koulutusleirit ovat vuosittain järjestettävä, usean palokuntanuoren vuoden kohokohta, joita eri pelastusliitot pääsääntöisesti järjestävät alueellisesti itse taikka yhdessä naapuriliiton kanssa. Tosin joka neljän vuoden välein, kuten tänä vuonna, järjestetään valtakunnallisesti yhteinen leiri koko maan palokuntanuorille, jonne ovat usein myös ulkomaiset palokunnat tervetulleita.

Opinnäytetyön tarkoituksena on luoda pohjaa koulutusleirien suunnitteluohjeille ja antaa vinkkejä sekä oivalluksia palokuntanuorten koulutusleirien seuraaville järjestäjille, miten erilaisilla järjestelyillä voisi tehdä leireistä sujuvampaa ja tarjota mukavampaa elämystä nuorille.

Opinnäytetyön tehtävänä on selvittää miten tällä leirillä järjestelyt ovat onnistuneet, miten nuoret ovat kokeneet järjestelyt ja tarjota mitattua dataa, tutkittua tietoa palokuntanuorten leirien järjestäjien käyttöön tulevaisuudessa. Toisena tehtävänä opinnäytetyössä on selvittää leirin toimintojen tilavaateita suhteutettuna leiriläisten määrään.

Tässä opinnäytetyössä kuvaan nykymuotoisen palokuntatoiminnan toteutumista Suomessa ja palokuntanuorisotyötä sekä siihen liittyvää leiritoimintaa. Seuraavassa luvussa rakennetaan teoreettista viitekehystä tapahtumajärjestelyjen rakentamisesta. Luvussa neljä (4) käsitellään vuoden 2022 heinäkuussa järjestettävän palokuntaleirin järjestelijöitä ja organisaatiorakennetta. Lukujen pyrkimyksenä on luoda lukijalle selkeä käsitys siitä, mistä palokuntatoiminnassa on kyse, miten leirielämä ja niiden järjestelyt siihen liittyvät sekä kuvata tuoreimman leirin järjestelytyötä ja -vaatimuksia.

Teoreettisen viitekehyksen rakentamisen jälkeen seuraa opinnäytetyön tutkimuksellinen osio, jossa suoritan nykytilan kartoitukseen liittyen liikennemittauksia ja eri toimintojen toimivuustarkasteluja Eldis22-koulutusleirillä. Tätä seuraa leirin loppupuolella toteutuva kyselytutkimus nuorille leiriläisille liittyen kokemukseen leirillä liikkumisesta ja leirin

välimatkoista. Opinnäytetyön viimeiset kappaleet ovat tuloksia yhteen vetäviä kappaleita, jossa tarkastellaan mittaustuloksista saatuja johtopäätöksiä ja niiden pohditaan tuloksia.

3 Vapaaehtoinen palokuntatoiminta

Vapaaehtoisen palokuntatoiminnan juuret yhdistetään usein yhteiskunta-aktiivi Benjamin Frankliniin, joka vuosina 1733 ja 1735 asui Amerikan Yhdysvaltojen Philadelphian kaupungissa, jossa hän kirjoitti kaupunkinsa sanomalehdessä useita kirjoituksia tulipalon vaaroista. Kirjoituksissaan hän painotti tulenkäsittelyn ja tulisijanuohouksen tärkeyttä ja omakohtaisia kokemuksia tulipalojen sammutuksesta sekä pikaisen vedensaannin tärkeydestä. Sammutustöissä hän oli havainnut olevan paljon eri ammattien eri-ikäisiä miehiä, joilla oli paljon hyvää tahtoa, mutta vain vähän taitoa, mikä näyttäytyi ulospäin kovin amatöörimaiselta toiminnalta. Neljän ystävänsä voimin Franklin päätyi perustamaan ensimmäisen yleishyödyllisellä tavoitteella toimivan Union Fire Company -nimisen palokuntayhdistyksen vuonna 1736. (Katajamäki, 2014, s. 11; Aalto-Kekäläinen, ym., n.d., s. 6; Koivula, 2011, s. 10)

Suomessa paloturvallisuutta oli hoidettu eri keinoin satojen vuosien ajan, vaikka ensimmäinen palokunta perustettiin vasta 1838. Ennen varsinaista palokuntaa esimerkiksi Helsingin kaupunkiin oli palkattu kaupungin toimesta palovartijoita, joiden aika tosin kului pääasiassa asukkaisen varoittamiseen, hälyttämisessä sammutustoimiin ja kuljettamaan ruiskukalusto palopaikalle ja varsinainen sammutustyö jäi kaupunkilaisten tehtäväksi. (Katajamäki, 2014, ss. 13, 17)

Kaupunkipalot olivat piinanneet Turun kaupunkia varsin useita kertoja, 1500-luvulla peräti 11 kertaa, joista pahin vuonna 1827 tuhosi kolme neljäsosaa Turun rakennuskannasta. Palon jälkeen havahduttiin hyvin organisoidun palontorjunnan tarpeeseen ja tiedostettiin Ruotsin (Göteborg) ensimmäisen vapaaehtoisen palokunnan suotuisa merkitys palontorjunnalle. Keisarillinen venäjä kavahti kaikenlaista kansalaistoimintaa, mutta Turun palon seuraukset olivat myötävaikuttamassa Venäjän keisari Nikolai I:en, jolta heltisi vapaaehtoisen palokunnan perustamislupa. Vuonna 1838 perustettu Turun Vapaaehtoinen Palokunta oli ensimmäinen Suomeen perustettu palokuntayhdistys. (Katajamäki, 2014)

Erinäisten vaiheiden jälkeen tätä nykyä ollaan siinä tilanteessa, että Suomessa on tällä hetkellä 766 palokuntayhdistystä vakinaisten paloasemien lisäksi. Palokunnissa toimivia jäseniä on noin 43 tuhatta, joista hälytystehtäviin hälytettäviä jäseniä noin 15 tuhatta. (SPEK, n.d.-a) Sopimuspalokuntalaiset hoitavat 50–70 prosenttia maamme pelastustoimen hälytystehtävistä, joko itsenäisesti tai yhdessä ammattihenkilöstön kanssa. Tällaisia hälytystehtäviä sopimuspalokunnat saavat noin 70 000 vuosittain. (Linko, 2020; SPEK, n.d.-b)

3.1 Palokuntanuorisotyö Suomessa

Palokuntanuorisotyöllä, tai palokuntapoikatyöllä (kuten se siihen aikaan oli nimetty), on pitkä historia kiinteänä osana palokuntien toimintaa. Sen juuret Suomessa ulottuvat jo ainakin 1800–1900 vuosisadan vaihteeseen, mutta vuonna 1944 palokuntapoikatyö sai laajemmalle pohjalle perustuvat, kiinteämmät muodot, palokuntaliittojen ottaessa sen pysyvästi toimintaohjelmaansa Turun ja Porin läänissä. Tätä ennen saattoi olla paikallisesti nuorisotoimintaa, mutta siitä puuttui keskitetty johtovastuu. Vuonna 1952 Palokuntien Keskusliitto ry tarttui määrätietoisesti asiaan ottaen palokuntapoikatyöstä vastuulleen yhtenäisten johdon ja ohjauksen. (Hyrsky, 1954, s. 5)

Kiinnostus palokuntatoimintaa kohtaa ei, nimestään huolimatta, rajoittunut vain poikiin, vaan jo 1960-luvun puolella oli myös palokuntatyttöosastoja, jossa esimerkiksi koulutus oli poikaosastoista poikkeavaa. Suomen Palontorjuntaliiton hallitus ehdotti maaliskuussa 1977 palokuntapoikatyö-nimityksen muuttamista palokuntanuorisotyöksi, jonka toimintaa sulautettaisiin palokuntapoikatyö ja palokuntatyttötyö. (Hassila, 2003)

3.1.1 Arjen palokuntanuorisotyö

Palokuntanuorisotyö käytännössä pohjautuu palokuntanuorisotoimintaan, jota paikalliset palokuntayhdistykset voivat halutessaan lähteä toteuttamaan omalla asemallaan. Tyypillisesti palokuntanuorisotoiminta on palokunnissa järjestettävää harrastustoimintaa 10–17-vuotiaille lapsille ja nuorille sekä osa palokunnista tarjoaa harrastusmahdollisuuden vielä nuoremmillekin lapsille, 7–9-vuotiaille, palokunnan varhaisnuorisotoiminnan muodossa. (Aalto-Kekäläinen, ym., n.d., s. 5)

Nykyään nuoriso-osastoja toimii valtakunnallisesti 595 kappaletta, joissa toimii tällä hetkellä noin 11 700 jäsentä. Näiden lisäksi valtakunnallisesti toimii 46 varhaisnuoriso-osastoa, joiden toiminnassa on mukana 908 jäsentä. (SPEK, n.d.-a)

Nuorisotoiminnan tarkoituksena on opettaa jokaiselle nuorisotoimintaan osallistuvalle nuorelle valmiuksia ja erilaisia taitoja toimia arkielämän yllättävissäkin tilanteissa. Harrastustoiminta on tyypillisesti järjestetty siten, että nuoret kokoontuvat viikoittain harjoituksiin, joissa opitaan palomiestaitojen lisäksi myös monia yleishyödyllisiä taitoja, kuten alkusammutusta ja ensiapua. Lisäksi harjoitukset saattavat sisältää tutustumiskäyntejä esimerkiksi hätäkeskukseen, meripelastusseuraan tai vaikkapa partiolaisten toimintaan. (Aalto-Kekäläinen, ym., n.d., s. 5)

3.1.2 Leiritoiminta

Palokuntanuorisotoimintaan kuuluu paljon muutakin kuin viikkoharjoituksia. Yhtenä suurimmista toimintamuodoista voidaan nähdä palokuntanuorten leirit. Vuosittain palokuntanuorille järjestetään kesäisin tyypillisesti viikon mittainen koulutuspainotteinen palokuntaleiri, jossa he pääsevät suorittamaan palokuntanuorille luodun valtakunnallisen koulutusjärjestelmän mukaisia kursseja sekä koulutusleirin päätteeksi, mittaamaan osaamistaan taitomerkkikokeissa. Perinteisesti neljän vuoden välein järjestetään valtakunnallinen leiri, joka kokoaa tuhansia leiriläisiä eri pelastustoimialueilta ympäri Suomea pitämään hauskaa ja oppimaan yhdessä. (Aalto-Kekäläinen, ym., n.d., s. 5)

Kesäisin järjestettävän koulutusleirin lisäksi palokuntanuorilla leiritoimintaa voi olla, yhdistyksestä riippuen, joko yksittäisen palokunnan, alueellisella, pelastusalan liiton, valtakunnallisella tai jopa kansainvälisellä tasolla. Leireillä järjestettävä sisältö vaihtelee leirin pituuden ja sen järjestäjien mukaan keskittyen joko yhteen tai useampaan erilaiseen osa-alueeseen, joita voivat olla elämykset, kilpailut, koulutus, ajanviete, hälytys tai muut erilaiset teemat. Kuitenkin leirit ovat edellä mainittujen teemojen lisäksi ensisijaisesti kasvatuksellisia. (Aalto-Kekäläinen, ym., n.d., s. 73)

Pituudeltaan alueelliset ja omien osastojen leirit ovat yleensä lyhyempiä, kestäen esimerkiksi yhden viikonlopun ajan. Kansainväliset, valtakunnalliset ja pelastusliittojen leirit ovat tyypillisesti pituudeltaan noin viikon mittaisia. Leirejä usein odotetaan innolla pitkin vuotta ja niille osallistumista valmistellaan pitkään, esimerkiksi keräämällä valmiiksi varoja erilaisilla tempauksilla leirimaksua varten jopa vuotta tai kahta ennen varsinaista leiriajankohtaa. Usein leiri onkin kesän tai harjoitusjakson kohokohta, jonka vuoksi leirin järjestelyihin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Kerran pettynyt nuori tulee tuskin kyseiselle leirille uudestaan. (Aalto-Kekäläinen, ym., n.d., s. 73)

Vuoteen 2020 asti Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön (SPEK) alaisuudessa toimi valtakunnallinen nuorisotyötoimikunta (VNTTK), jonka tehtävänä oli osaltaan Suomessa kehittää palokuntanuorisotyötä ja ohjata sekä suunnitella sitä valtakunnallisesti. (Aalto-Kekäläinen, ym., n.d., s. 10; Alatalo, 2021)

Aikanaan VNTTK laati suurleirien järjestämisen tueksi, niiden järjestämistä ohjaavat seuraavat yleisperiaatteet: (Eldis22-Projektipäällikön tiedonanto, 24.8.2022)

Leiri luodaan avoimeksi kaikille suomalaisille palokuntanuorille. Tarkoittaen, että jokaiselle suomalaiselle palokuntanuorelle pyritään antamaan mahdollisuus osallistua leirille, alueellisista, taloudellisista tai kielellisistä eroista huolimatta. (Eldis22-Projektipäällikön tiedonanto, 24.8.2022)

Leirin tavoitteena on tukea palokuntanuorisotyön yleisiä tarkoitusperiä kouluttamisessa, kasvattamisessa ja turvallisuusviestinnän kehittämisessä sekä leirillä tuetaan kansainvälisyyskasvatusta mahdollistamalla kontaktien luomista suomalaisten ja ulkomaalaisten palokuntanuorisotahojen välille. (Eldis22-Projektipäällikön tiedonanto, 24.8.2022)

Leirillä motivoidaan ja innostetaan leirin alueella tapahtuvaa palokuntanuorisotyötä esimerkiksi sen antamaa julkisuutta hyödyntämällä. Suurleirin avulla tuotetaan myönteistä julkisuuskuvaa palokuntanuorisotyölle ja palokuntatyölle. (Eldis22-Projektipäällikön tiedonanto, 24.8.2022)

Leirin tarkoituksena on luoda kontakteja leirille osallistuvien tahojen kesken ja edistää näiden välistä yhteistyötä sekä tarkoituksena on myös tuottaa yhtenäistä koulutusta palokuntanuorille sekä tuoda ajankohtaiskoulutusta palokuntanuorten ohjaajille. (Eldis22-Projektipäällikön tiedonanto, 24.8.2022)

> Palokuntanuorisotyön tavoitteena on tukea nuorten kehittymistä itsenäisiksi, itseensä luottaviksi ja yhteistoimintaan pystyviksi. Lisäksi tavoitteena on, että nuoret saavat valmiudet toimia oikein ja turvallisesti erilaisissa elämässä vastaantulevissa tilanteissa niin, että erityisenä painopisteenä ovat taidot ihmishengen turvaamiseksi ja pelastamiseksi. Tavoitteena on lisäksi herättää ja edistää myönteistä asennoitumista turvallisuudesta huolehtimiseen sekä turvallisuusasioiden edistämiseen. – VNTTK on määritellyt. (Eldis22-Projektipäällikön tiedonanto, 24.8.2022)

Yleisperiaatteiden lisäksi suurleiriprojekteissa toteutettavia asioita täydennettiin yhdeksän kohtaisella ohjeistuksella, jossa kantaa otettiin muun muassa koulutukseen, talouteen, leirin organisaatioon, ilmoittautumiseen, talouteen ja yhteistyöhön. (Eldis22-Projektipäällikön tiedonanto, 24.8.2022)

Keskusjärjestön toimikuntauudistuksen myötä valtakunnallinen nuorisotyötoimikunta lakkasi olemasta ja työtä jatkaa palokuntatoimikunta ja sen alainen harrastustyöryhmä, joiden yhtenä tärkeänä tehtävänä pysyy palokuntanuorisotyön pitäminen elinvoimaisena ja kiinnostavana harrastuksena koko Suomessa tulevaisuudessakin. (Aalto-Kekäläinen, ym., n.d., s. 10; Alatalo, 2021)

3.1.3 Palokuntanuorisotyön koordinointi

Palokuntanuorisotoiminnan lähtökohtana on itse palokuntanuori. Toiminnan tueksi, avuksi ja edistämiseksi paikallisen toiminnan ympärille on muodostettu erilaisia yhteistyöelimiä, joiden tarkoituksena on huolehtia siitä, että itse palokuntien toiminta sujuu mahdollisimman hyvin. (Aalto-Kekäläinen, ym., n.d., s. 8) Nuorisotyön organisaatiota voidaankin kuvata alla olevalla kaaviokuvalla (kuva 1).

Kuva 1. Palokuntanuorisotyön organisaatio (mukaillen Aalto-Kekäläinen, ym., n.d., s. 8, muokattu SPEK:n toimintamuodot ajantasaiseksi järjestöohjaajan tiedonannon pohjalta).

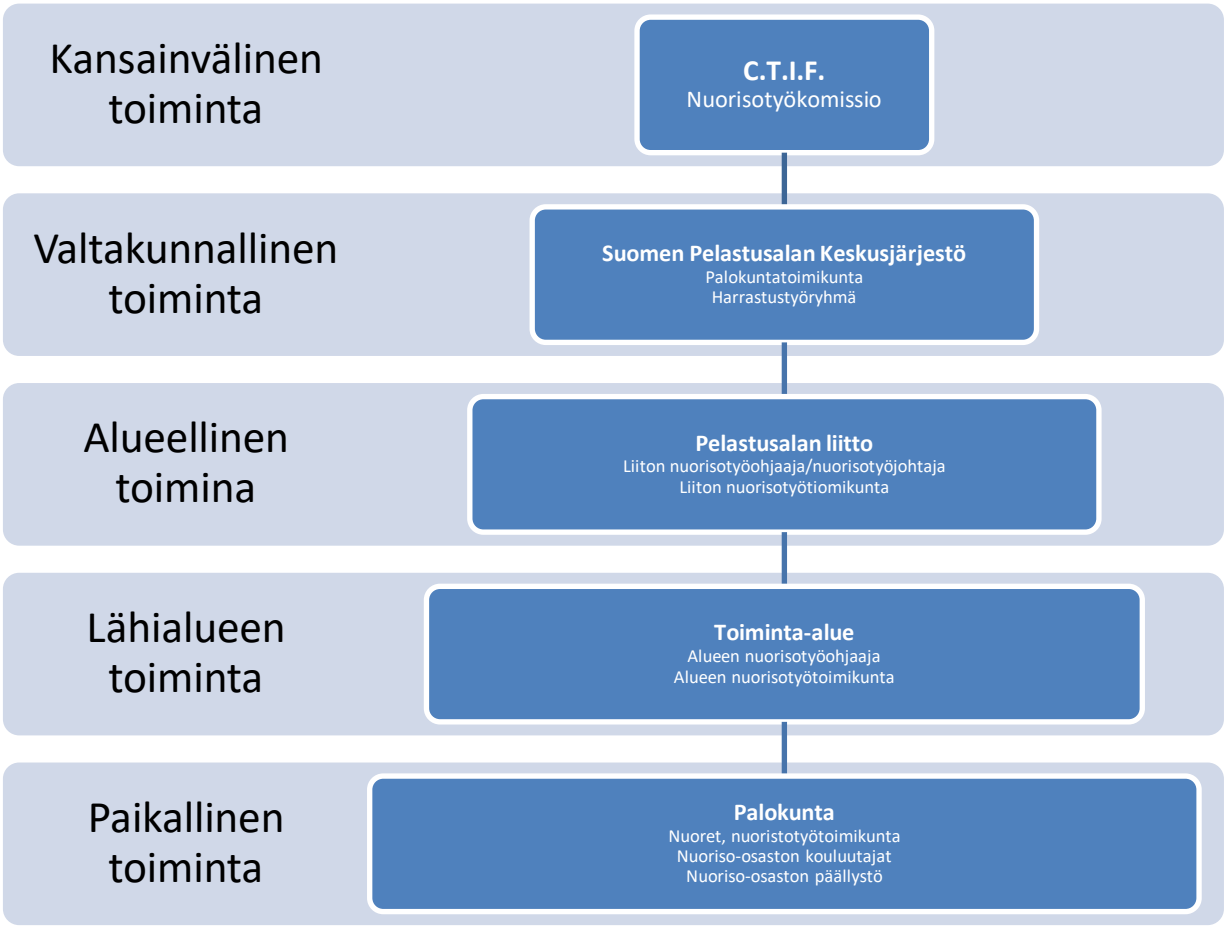

Paikallinen toiminta – Käytännöistä riippuen palokunnan nuoriso-osaston toimintaa johtaa palokunnissa nuorisotyötoimikunta tai nuoriso-osaston johtaja, osastonsa varajohtajan kanssa. Tyypillisesti johtajat yhdessä vastaavat nuorten harrastustoiminnan käytännön järjestelyistä, viikkoharjoitusten järjestämisestä ja eri tapahtumiin osallistumisesta. (Aalto-Kekäläinen, ym., n.d., s. 9)

Alueellinen toiminta – Alueellisia pelastusliittoja on yhteensä 13, jotka järjestävät erilaisia kursseja, välittävät materiaaleja muun muassa koulutuksen tueksi sekä organisoivat kilpailuja, opintopäiviä ja kehittävät alueensa turvallisuutta valistaen ja neuvoen. Suurimpien pelastusliittojen alueet ovat jaettu omiksi toiminta-alueiksi. Suurimpia alueellisia tapahtumia ovat vuosittain järjestettävät koulutusleirit. (Aalto-Kekäläinen, ym., n.d., s. 9)

Jokaisen pelastusliiton alueella on nuorisotyötoimikunta, joka vastaa alueellisesti toteutettavasta toiminnasta alueensa nuoriso-osastoille ja sitä kautta palokuntanuorille. Toimikunnan koko vaihtelee alueittain, mutta vähintään toimikunnasta löytyy puheenjohtaja ja nuorisotyönohjaaja sekä tarvittaessa muita vastuuhenkilöitä toimikunnan jäsenten lisäksi. (Aalto-Kekäläinen, ym., n.d., s. 9)

Valtakunnallinen toiminta – Alueellista toimintaa johtaa valtakunnallinen kattojärjestö SPEK eli Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö. SPEK on pelastus- ja turvallisuusalan asiantuntija- ja palvelujärjestö, jonka erityisenä tehtävänä on pelastusalan sekä varautumisen ja väestönsuojelun kehittämistyö. Kattojärjestön nuorisotyöhön kuuluvat koulutusmateriaalien tuottaminen ja välittäminen, kurssinjohtajien koulutu, toiminnan kehittäminen, koordinointi ja tukeminen sekä erilaisten valtakunnallisten tapahtumien järjestäminen, mikä lisäksi keskusjärjestössä pidetään yhteyttä nuoriso- ja pelastusalan muihin toimijoihin Suomessa ja maailmalla. (Aalto-Kekäläinen, ym., n.d., ss. 9-10)

Kansainvälinen toiminta – CTIF (Comité Technique International de Prévention et d'Extinction de Feu) on vuonna 1900 perustettu, palokuntia lähinnä oleva kansainvälinen palo- ja pelastusalan kattojärjestö. Missiona järjestöllä on olla palo- ja pelastusalan kansainvälinen tietokeskus ja yhteistyöorganisaatio, jonka toimintaan kuuluvat koulutukset kuten symposiumit ja luennot.

Suomessa kannustetaan palokuntanuorten aktiiviseen kansainvälistymiseen ja kansainvälistä toimintaa Suomessa koordinoi SPEK sekä CTIF:n Suomen kansallinen komitea. Yhteistyön kautta valtakunnallisella tasolla mahdollistetaan esimerkiksi eri maiden kanssa palokuntanuorten kouluttajavaihtoja, jossa mahdollistetaan verkostoituminen sekä tutustuminen eri maiden palokuntanuorisotyöhön ja hyvien käytäntöjen jakamiseen. (Aalto-Kekäläinen, ym., n.d., s. 10)

4 Tapahtuman suunnittelu

Tapahtumat voivat Kauhasen, Juurakon & Kauhasen (2002) mukaan olla hyvin erilaisia, mutta niitä yhdistää monitahoisuus järjestäjän kannalta. Viikon tapahtumaa on saattanut

edeltää useiden kuukausien, jopa vuosien valmistelutyö. Tapahtuman kannattaa alusta alkaen suunnitella ja toteuttaa projektityöskentelyn periaatteita noudattaen, jotta se olisi järjestelmällisesti toteutettu.

Loistavassa tarinassa on juoni, yllätyksellisyyttä, onnellinen loppu sekä osuvat näyttelijävalinnat ja sen tarina vie mukanaan. Tästä on kyse myös tapahtumien kanssa, ne ovatkin parhaimmillaan kuin suuria tarinoita. Onnistunut tapahtuma sisältää kohderyhmää ilahduttavaa yllätyksellisyyttä, yksityiskohtia sekä erinomaisesti tapahtuman tavoitetta toteuttavat isännät. (Vallo & Häyrinen, 2014, s. 109)

”Juoni on se punainen lanka ja idea, jonka ympärille tapahtuma on rakennettu.” Vallo & Häyrinen (2014, s. 109) kiteyttää kirjassaan.

Kokoontumislain luvussa 1 (2§) määritellään yleisötilaisuuden tarkoittavan yleisölle avoimia huvitilaisuuksia, kilpailuja, näytöksiä ja muita niihin rinnastettavia tilaisuuksia, joita ei ole pidettävä yleisinä kokouksia. Vaikka tilaisuuteen osallistuminen edellyttäisi kutsua tai määrätyn yhteisön jäsenyyttä, sovelletaan siihen tämän lain säännöksiä yleisötilaisuudesta, jollei tilaisuutta osanottajien lukumäärän, tilaisuuden laadun tai muiden eritysten syiden perusteella voida pitää luonteeltaan yksityisenä. (Kokoontumislaki, 1999/530)

4.1 Tapahtuma projektina

Tapahtuman järjestämiseen kannattaa suhtautua kuin projektiin, jolla on selkeä alku ja loppu. Projektin voisi määritellä olevan selkeästi asetettuihin tavoitteisiin pyrkivä ja ajallisesti rajattu kertaluonteinen tehtäväkokonaisuus, jonka toteuttamisesta vastaa varta vasten perustettu johtosuhteiltaan selkeä organisaatio, jolla on käytettävissään selkeästi määritellyt voimavarat ja resurssit. Projektin sisällöt ja toteutustavat ovat aina erilaisia, vaikka saman tapahtuman järjestäisi seuraavana vuonna uudestaan, on se aina uusi ja oma projektinsa. (Kauhanen;Juurakko;& Kauhanen, 2002, ss. 24-25)

4.2 Tapahtuman järjestäminen

Tapahtuman järjestäminen lähtee liikkeelle ideoinnilla, jonka tarkoituksena on saada esiin runsaasti erilaisia ideoita ja ajatuksia. Käytetyimpiä ideoinnin menetelmiä ovat mindmapping ja aivoriihityöskentely, jolla on tarkoitus tuottaa ideoita mahdollisimman paljon ja karsia niitä myöhemmissä vaiheissa pois. Mind Map (tai miellekartta) on hyvä työkalu alustamaan keskustelua, kun halutaan jotain asiaa pohtia laajemmin. Ennen kuin ideasta lähdetään kehittämään projektia, kannattaa sitä tarkastella kuitenkin kriittisesti esimerkiksi SWOT-haavoittuvuusanalyysin avulla. Haavoittuvuusanalyysissä kartoitetaan idean heikkoudet, vahvuudet, uhat ja mahdollisuudet. (Etelä-Pohjanmaan liitto, 2015, s. 7)

Ideoinnin avuksi Kauhanen, Juurakko & Kauhanen (2002) kirjassaan esittää sovellettavaksi toimintaidea-mallia, joka muodostuu seitsemästä erillisestä asiaryhmästä. Nämä voidaan esittää myös kysymyksin:

- Miksi? – tapahtuman tavoite
- Mitä? – tapahtuman sisältö eli tuote
- Missä? – paikka
- Milloin? – ajankohta
- Kenelle? – asiakas eli kohderyhmä
- Miten? – järjestävän yhteisön tapa toimia
- Mielikuva? – järjestävän yhteisön ja kumppaneiden imago

Näiden elementtien tulisi olla tasapainossa keskenään, jotta yleisötapahtumasta tulisi onnistunut. (Kauhanen;Juurakko;& Kauhanen, 2002, s. 35)

Joissain tapauksissa saattaa olla paikallaan, lupaa pyytämällä, nimetä tapahtumalle erityinen suojelija, joina voivat toimia esimerkiksi tasavallan presidentti tai hänen puolisonsa, ministerit, kaupungin tai kunnan johtajat ja muut vaikutusvaltaiset päättäjät. Suojelijan tehtävänä on parantaa tapahtuman imagoa ja vetovoimaa kutsuttavien sekä median silmissä. (Vallo & Häyrinen, 2014, s. 118)

4.3 Onnistunut tapahtuma

Tapahtumaa suunniteltaessa, voi suunnittelun lähtökohtana tarkastella ennakkoon haluttua lopputulosta. Vallo & Häyrinen kirjassaan ”Tapahtuma on tilaisuus” (2014, s. 103) esittävät onnistuneelle tilaisuudelle tähtimallin, jossa yhdistyvät kaksi eri tyyppistä kolmiota: strateginen ja operatiivinen. Molemmat kolmiot sisältävät kolme kysymystä, joihin tapahtuman järjestäjän tulisi osata vastata ennen tapahtuman suunnitteluun ryhtymistä. (Vallo & Häyrinen, 2014, s. 103) Alla kuvassa 2 havainnollistava esimerkki tähtimallista.

Kuva 2. Onnistuneen tapahtuman malli (muodostettu Vallo & Häyrinen, 2014, s. 109 mallin pohjalta).

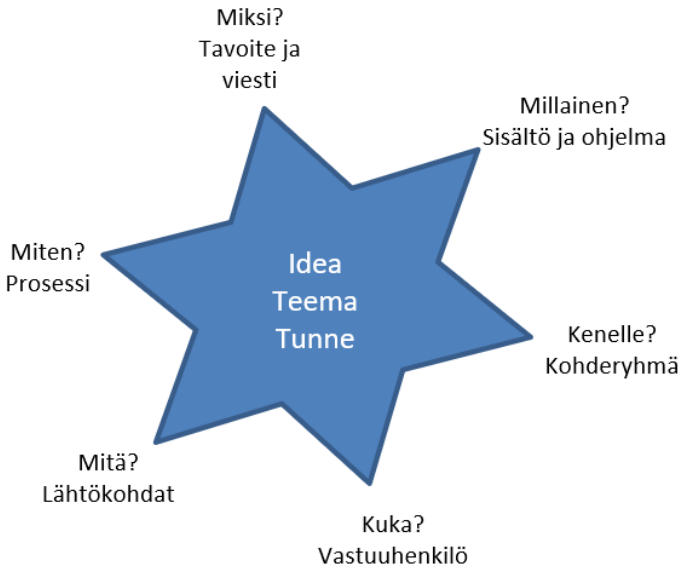

Strateginen kolmio muodostuu kysymyksistä miksi, kenelle ja mitä. Kysymyksiä miettiessä tulee kirkastaa tapahtuman tavoite ja viesti, kohderyhmä sekä lähtökohdat; miksi ja kenelle tapahtuma järjestetään, mitä järjestetään, missä ja milloin? (Vallo & Häyrinen, 2014, s. 103)

Kysymyksen ”Miksi?” kohdalla on mietittävä tarkkaan, miksi tapahtuma järjestetään ja mitä organisaatio on tapahtumalla tai tapahtumassa viestimässä. Tapahtuman tavoitteen tulee Vallon & Häyrisen (2014, s. 103) mukaan olla kirkkaana mielessä suunnittelun edetessä tai muutoin, kannattaa unohtaa koko tapahtuman järjestäminen.

”Kenelle” on toinen peruskysymys tapahtuman suunnittelussa. Kysyä voi ketä ovat ja kuinka hyvin tunnen kohderyhmäni sekä heidän kiinnostuksen kohteensa ja harrastuneisuutensa, jotta tapahtuman tavoite ja viesti saadaan toteutumaan parhaiten juuri tälle kohderyhmälle. (Vallo & Häyrinen, 2014, s. 104)

”Mitä?”-kysymys hakee tapahtuman lähtökohtia. Mitä ollaan järjestämässä ja millainen tapahtuma halutulle kohderyhmälle sekä kulloiselle tavoitteelle on oikea? Tapahtuman ajankohta ja pitopaikka tulee myös päättää. (Vallo & Häyrinen, 2014, s. 104)

Strategisen kolmion kysymyksiin vastaamalla syntyy usein vastaus siihen, mikä on tapahtuman idea. Hyvä idea ei aina synny ihan helposti, vaan vaatii aikaa ja ajatustyötä, jolloin sen miettimiseen kannattaa käyttää aikaa. (Vallo & Häyrinen, 2014, s. 105)

”Idea on se loimilanka, jonka ympärille tapahtuma kudotaan... Hyvän idean ympärillä kaikki osaset loksahtavat helposti kohdalleen.” (Vallo & Häyrinen, 2014, s. 105)

Operatiiviseen kolmioon sisältyy käytännön kysymykset: miten, kuka ja millainen? Miten tapahtuma tullaan järjestämään, millainen tapahtuman ohjelma tai sisältö on ja kuka toimii isäntänä tapahtumassa? (Vallo & Häyrinen, 2014, s. 105)

Kysymyksellä ”Miten?” kirkastetaan ajatusta tapahtumaprosessista. Miten tapahtuma toteutetaan niin, että haluttu toive saavutetaan ja halutut viestit saadaan välitetyiksi sekä miten tapahtuman idea ja teema näkyvät läpi tapahtuman? Kirjassaan Vallo ja Häyrinen kuvaavat tapahtumaa kolmivaiheiseksi prosessiksi, jossa on suunnitteluvaihe, toteutusvaihe ja jälkimarkkinointivaihe. (Vallo & Häyrinen, 2014, ss. 106-107)

Kysymyksellä ”Millainen?” tarkennetaan ajatusta tapahtuman sisällöstä ja ohjelmasta, jotka riippuvat tapahtuman tavoitteesta, kohderyhmästä ja halutuista viesteistä. Tapahtuman sisällön suunnittelussa tulee huomioida erityisesti se oma kohderyhmä, jolle tapahtumaa tapahtuma halutaan järjestää. Kohderyhmänsä tunteminen tässä korostuu, jotta osataan rakentaa kyseisiä osallistujia kiinnostavan sisällön. Osallistujan tai esiintyjän näkökulmasta on kaikista turhauttavinta, mikäli he eivät sovellu toisilleen. (Vallo & Häyrinen, 2014, s. 107)

”Kuka tai ketkä?” -kysymykset ohjaavat miettimään tapahtuman vastuuhenkilöitä ja järjestäjävastuuta. Tapahtuman organisoijalla on aina suuri vastuu ja sen suunnittelun tulisi alkaa vasta, kun joku sanoo ääneen selkeän tarpeen, eikä vain pelkän perinteen vuoksi. Suunnitteluvaiheessa projektipäällikkö on tapahtuman avainasemassa, mutta tapahtumalla tulisi olla myös omistaja ja isännät. Isäntänä oleminen on rankkaa työtä, mutta tapahtuman kannalta erittäin olennaista. Isäntänä onnistuminen voi pelastaa koko tapahtuman, vaikka mikään muu ei olisi mennyt suunnitelman mukaan. (Vallo & Häyrinen, 2014, ss. 107-108)

Operatiivisen kolmion kysymykset luovat edellytyksen tapahtuman toteuttamiselle ja niistä yhdessä kumpuaa vastaus siihen, mikä on tapahtuman teema. Strateginen kolmio yhdessä operatiivisen kolmion kanssa muodostavat harmonisen tähtimallin, jonka täytyy olla keskenään tasapainossa. Jos toinen kolmio tai mikään niiden sakaroista on muita vahvempi, raskaampi, tulee tapahtumasta tasapainoton: jonkin osa-alueen toimiessa, toinen ontuu. (Vallo & Häyrinen, 2014, s. 108)

4.4 Esteettömyyden huomiointi

Esteettömyyden huomioinnissa tapahtumaympäristön suunnittelussa, toteuttamisessa ja kunnossapidossa on kyse ihmisten moninaisuuden huomioon ottamisesta. Yhdessä saavutettavien palvelujen, käytettävien välineiden ja ymmärrettävän tiedon kanssa, esteettömät ympäristöt mahdollistavat yhdenvertaisen osallisuuden toteutumisen kaikille. (Invalidiliitto, n.d.)

Tapahtumaympäristö on esteetön silloin, kun se on käyttäjille toimiva, turvallinen ja miellyttävä, ja kun alueen kaikkiin tiloihin on helppo päästä. Tilat ja niissä olevat toiminnot ovat esteettömässä ympäristössä mahdollisimman helppokäyttöisiä ja loogisia. Osalle ihmisistä esteetön ympäristö on välttämätön, mutta usein aivan kaikki hyötyvät siitä. (Invalidiliitto, n.d.)

Invalidiliiton Esteettömyyskeskus ESKE on luonut Esteettömän tapahtuman -kriteerit tarkastuslistan tapahtumajärjestäjille, jotka haluavat tehdä tapahtumastaan esteettömän. Esteettömän tapahtuman -kriteereistä löytyy 54 kohtainen tarkastuslista, joka on jaettu

seuraaviin kappaleisiin: esteettömän tapahtumien kulkuyhteyksille, tapahtumapaikalle, tapahtuman sisällölle ja tiedottamiselle sekä miten luodaan kokemus, että on tervetullut. (Invalidiliitto, 2018)

4.5 Pysäköintijärjestelyt

Pysäköintialueidenkin suunnittelua ohjaava Suomen rakennusinsinöörien liitto ry:n (RIL ry) laatima teos Liikenne ja väylät II (2006) toteaa, että uusien alueiden pysäköintijärjestelyt tulee suunnitella alueen toimintojen suunnittelun yhteydessä. Pysäköintialueet, teoksen mukaan, tulee pyrkiä sijoittamaan myös siten, että niillä voidaan rajoittaa liikenneväylistä alueelle / tapahtumalle kohdistuvia ympäristöhäiriöitä. Henkilöautojen pysäköintiin tarkoitetut alueet tulee myös erottaa huoltoliikenteelle tarkoitetuista tiloista ja väylistä. (Suomen rakennusinsinöörien liitto ry, 2006, s. 409)

Suunniteltaessa pysäköintialueita tulee huomioida, että henkilö- ja tai pakettiautolle tarkoitetun autopaikan leveys on 2,5 metriä ja pituus on 5 metriä. Liikkumisesteisille tarkoitetun autopaikan leveyden tulee olla vähintään 3,6 metriä ja pituuden 5 metriä sekä osa pysäköintialueen autopaikoista tulisi varata myös yli 5 metriä pitkille autoille tai auton ja peräkärryn yhdistelmille. (Suomen rakennusinsinöörien liitto ry, 2006, s. 409)

Autopaikkojen väliseen ajokäytävään tulee varata 7 metrin tila pysäköitäessä 90 asteen kulmassa, jotta kääntymistilaa pysäköintipaikalle on riittävästi. Suunniteltaessa yksisuuntaiset ajokäytävät, voidaan niiden leveydeksi pysäköitäessä 45 asteen kulmassa varata 4 metrin tila, 60 asteen kulmassa 4,5 metriä ja 75 asteen kulmassa 5 metriä. Pysäköintialueen pinta-alatarve on, ympäristö- ja rakenneratkaisuista riippuen, keskimäärin noin 20–25 m^2 autopaikkaa kohden. Joskin pinta-alan kannalta tehokkain ratkaisu saavutetaan yleensä yksisuuntaisesti ajettavilla käytävillä ja noin 75 asteen kulmassa olevilla autopaikoilla. (Suomen rakennusinsinöörien liitto ry, 2006, ss. 409, 410)

Tällaisessa tilapäisessä tapahtumapysäköinnissä voinee miettiä, kuinka tarkkaan kulmaan ihmisiä on mielekästä ohjata, mikäli varsinaisia pysäköintipaikkoja ei ole merkitty alustaan.

Itsekin aikanaan pysäköintialueella liikenteenohjauksessa toimineena olettaisin, että ihmiset mieltävät helpoiten 45 tai 90 asteen kulmat pysäköitäessä autojaan ilman jokaisen pysäköinnin välitöntä ohjausta.

Pysäköintijärjestelyjen tehokas käyttö edellyttää informaatiota autoilijoille niin ennakkoon kuin matkan aikana kohteen lähestyessä. Vierailijoiden tulisi ennakkomateriaalin muodossa päästä tutustumaan alueen pysäköintijärjestelyihin ja kohteen lähestyessä opastus tulisi tapahtua varsinaisin opastein. (Suomen rakennusinsinöörien liitto ry, 2006, s. 418)

Invalidiliiton esteettömän tapahtuman tarkistuslistan mukaan esteettömän autopaikan tulisi sijaita lähellä tapahtumapaikan esteetöntä sisäänkäyntiä sekä tulisi olla asianmukaisesti merkitty. Myös saattoliikenteelle tulisi suunnitella pysähdyspaikka lähelle esteetöntä sisäänkäyntiä. (Invalidiliitto, 2018)

4.6 Vastuullisuus ja kestävä kehitys

Kestävä kehitys ja vastuullisuus ovat nousseet aikamme suurimmiksi megatrendeiksi, joilla tarkoitetaan useista ilmiöistä koostuvaa yleistä kehityssuuntaa. Mikko Dufva nostaa Sitran julkaisussa Megatrendit 2020 (2020) keskeisimmäksi tulevaisuuteen vaikuttavaksi tekijäksi ”Ekologisen jälleenrakennuksen kiireellisyys”, johon lukeutuvat seuraavat kysymykset; miten vastaamme ilmastonmuutokseen, luonnon monimuotoisuuden vähenemiseen, resurssien vaihtelevaan saatavuuteen ja jäteongelmaan. (Dufva, 2020, s. 3)

Täten ei ole mikään ihme, että myös tapahtuma-alalla on tullut vastuullisuudesta megatrendi, johon tapahtumien tekijöiden tulisi myös vastata entistä paremmin vastaisuudessa. Vastuullisuus on yksi tärkeimmistä tapahtuma-alaa muokkaavista trendeistä, joka mullistaa tapahtumakenttää kaikilla tasoilla. Vastuullisuudesta tapahtumatuotannossa on tullut peruskivi, jonka varaan tapahtuman muut tasot rakennetaan ja sen vuoksi ollaan entistä valmiimpia tekemään ratkaisuja, jotka eivät aiemmin olleet mahdollisia. (Tapahtumantekijät, n.d.)

Täten ei ole mikään ihme, että myös tapahtuma-alalla on tullut vastuullisuudesta megatrendi, johon tapahtumien tekijöiden tulisi myös vastata entistä paremmin vastaisuudessa. Vastuullisuus on yksi tärkeimmistä tapahtuma-alaa muokkaavista trendeistä, joka mullistaa tapahtumakenttää kaikilla tasoilla. Vastuullisuudesta tapahtumatuotannossa on tullut peruskivi, jonka varaan tapahtuman muut tasot rakennetaan ja sen vuoksi ollaan entistä valmiimpia tekemään ratkaisuja, jotka eivät aiemmin olleet mahdollisia. (Tapahtumantekijät, n.d.)

4.6.1 Liikkumisen ohjaus

Kävijämäärät yleisötapahtumissa voivat olla niin massiivisia, että isonkaan kaupunkiseudun liikennejärjestelmä ei pysty taata ongelmatonta pääsyä tapahtuma-alueelle, puhumattakaan kaikkien vierailijoiden pysäköintitarpeille. Liikkumisen ohjaus tarjoaa monia menetelmiä, joilla voidaan yleisötapahtumien aikana helpottaa liikenteen hallintaa. Liikennejärjestelyjen toimivuus voi olla avainasemassa niin tapahtuman onnistumisen kuin tapahtumaan saapuvien sekä vierailijoiden kävijäkokemuksen kannalta. (Motiva Oy, 2016, s. 33)

Liikkumisen ohjaus on liikennepoliittinen keino, minkä tavoitteena on lisätä kestävien kulkumuotojen osuutta kulkumuotojakaumassa, jotta liikenteen haittavaikutuksia voidaan vähentää. Käytännössä liikkumisen ohjauksella pyritään vaikuttamaan liikkujan tietoisuuteen, asenteisiin ja lopulta käyttäytymiseen, joiden päämääränä on kestävän liikkumisen edistäminen. Kestävällä liikkumisella tarkoitetaan liikkumisvalintoja, jotka ovat ympäristöä turvallisia, säästäviä, terveyttä edistäviä, sujuvia sekä taloudellisia. (Pohjalainen, 2016, ss. 9,12)

Liikkumisen ohjauksen keinovalikoimaan kuuluu monia erilaisia toimia tavoitteen edistämiseksi, kuten viisaiden liikkumismuotojen markkinointi, neuvonta, liikkumisen suunnittelu sekä palveluiden koordinointi ja kehittäminen. Vaikka liikkumisen ohjauksella pyritään ohjaamaan ihmisten liikkumiskäyttäytymistä, perustuu se ihmisten vapaaehtoisuuteen. (Pohjalainen, 2016, ss. 9, 12)

Yleisötapahtumiin kohdistetun liikkumisen ohjauksen tavoitteena voi olla tapahtuman aiheuttamien ruuhkien vähentäminen ja liikkumisen helpottaminen, jolloin usein samalla parannetaan liikkumisen turvallisuutta. Liikenteen ruuhkien helpottamisen lisäksi liikkumisen ohjauksella tapahtumissa voidaan saada ihmisiä kokeilemaan joukkoliikennettä ja näin vaikuttaa tietoisuuteen sekä asenteisiin. (Pohjalainen, 2016, s. 70)

Erilaisia liikkumisen ohjauksen keinoja yleisötapahtumissa ovat esimerkiksi seuraavat keinot: tapahtumalipun yhteydessä saatava ilmainen joukkoliikennelippu, alennettu tapahtumalipun hinta ilman autoa saapuville, markkinointi vaihtoehtoisista kulkutavoista ja kimppakyyti- / yhteiskuljetusmahdollisuuksista, erilliset kuljetukset tapahtumapaikalle esimerkiksi lähimmältä joukkoliikenteen asemalta, jalankulku- ja pyöräilymahdollisuuksien parantaminen ja valvottu pyöräpysäköinti sekä rajoittavat keinot, kuten maksullinen pysäköinti ja henkilöautoliikenteen rajoitukset tapahtuma-alueen lähiympäristössä. (Pohjalainen, 2016, s. 70; Motiva Oy, 2016, s. 34)

Osana opintojani viisaan liikkumisen -moduulissa työstimme ryhmätyönä tämän leirin tapahtumaympäristöön liikkumisen ohjauksen suunnitelman, josta voi ammentaa yleisiä liikkumisen ohjauksen periaatteita myös muihin leiriympäristöihin. Ryhmätyön pohjalta muokattu liikkumisen ohjauksen suunnitelma opinnäytetyön liitteenä (liite 4).

4.6.2 Muita vastuullisuuden osa-alueita

Liikenne ja logistiikka ovat vain yksi segmentti tapahtuman ympäristövastuullisuuden alaisista tekijöistä. Muita erilaisia tapahtumissa aiheuttavia ympäristökuormitustekijöitä ovat materiaalinen valinta ja käyttö, energian- ja vedenkulutus, ruoka- ja juoma, äänentoisto, tapahtuman rakentaminen, jätevesi, jätteet sekä valaistus.

Tieto yksinään ei tee tapahtumista ympäristöystävällisempää, mikäli ei huolehdita tiedon jalkauttamisesta tapahtumaorganisaation kaikille tasoille. Ympäristöviestintä, valitus ja ohjaus ovat kriittisiä keinoja lisäämään ymmärrystä ympäristövastuusta ja kestävän kehityksen merkityksestä sekä jalkauttamisesta. Helsingin kaupunki on laatinut ”Siisti

tapahtuma! -ympäristöoppaan” (2020) tapahtumatuottajille, josta voi hakea lisätietoa ympäristöasioiden huomioimiseen tapahtumissa. (Helsingin kaupunki, 2020)

4.7 Tapahtuman turvallisuus ja viranomaisyhteistyö

Tapahtuman järjestäjällä on aina vastuu tapahtuman turvallisuudesta, joka on oltava kunnossa kaikissa tilaisuuksissa. Paikalliselta poliisiviranomaiselta tulee varmistaa, tarvitaanko tilaisuudessa koulutettuja järjestyksenvalvojia. Toisinaan saattaa tarvita pelastus- tai turvallisuussuunnitelmaa. Kokoontumis- (530/1999) ja järjestyslaki (612/2003) sääntelevät tapahtumien turvallisuutta ja pelastuslaki (379/2011) velvoittaa varautumaan vaaratilanteisiin. (Vallo & Häyrinen, 2014) Viranomaiset osaavat antaa neuvoja ja ohjata järjestäjää lupa-asioissa ja siinä, kuinka paljon on hyvä varata käsittelyaikaa. (Kauhanen;Juurakko;& Kauhanen, 2002, s. 87)

Kokoontumislain mukaan yleisötilaisuus on järjestettävä rauhanomaisesti sekä osanottajien tai sivullisten turvallisuutta vaarantamatta ja heidän oikeuksiaan loukkaamatta. Tapahtumaa järjestettäessä on huolehdittava myös siitä, ettei tapahtumasta aiheudu huomattavaa haittaa ympäristölle. Ketään ei myöskään saa tapahtumassa asettaa ilman hyväksyttävää syytä eri asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella. (Kokoontumislaki, 1999/530)

Alla oleva taulukko 1 listaa yleisimmät tapahtumiin tarvittavista luvista ja ilmoituksista myöntäjineen.

Taulukko 1. Tapahtuman suunnittelussa huomioitavat luvat ja ilmoitukset (tehty mukaillen Lampinen, 2009, s.6, täydentäen Tampereen kaupunki, 2022).

Lupa / Ilmoitus	**Viranomainen / Luvan myöntäjä**
Tapahtuma-alueen käyttölupa/maankäyttölupa	Tapahtuma-alueen omistaja tai haltija
Pelastus- ja turvallisuussuunnitelma	Pelastusviranomainen / Poliisi
Ilmoitus yleisötilaisuuden järjestämisestä	Poliisi
Ilmoitus elintarvikkeiden tilapäisestä myynnistä	Ruokavirasto / kaupungin elintarvikevalvonta
Tilapäisten rakenteiden luvat	Paikallinen rakennusvalvontaviranomainen
Ilmoitus jätehuollon järjestämisestä	Paikallinen ympäristönsuojeluviranomainen
Meluilmoitus	Paikallinen ympäristönsuojeluviranomainen

Musiikkilupa	Teosto, Gramex
Anniskelulupa	Kunnan aluehallintovirasto
Tilapäinen leirintäalue	Sijaintikunnan määräämä (leirintä)viranomainen
Vakuutusturva	Yksityiset tapaturmavakuutusyhtiöt
Vesi- ja maastoliikenne	Ympäristönsuojeluviranomainen
TV-kuvaukset / vastaavat	Poliisi / Pelastusviranomainen
Turvallisuusasiakirja	Vakavat tapaturmat ja läheltä piti -tilateet TUKES
Tavara-arpajaiset	Poliisi
Rallikilpailut ja tiensulku (katulupa)	Poliisi / ELY-Keskus
Ilotulitus	Poliisi
Liikennejärjestelyt	Poliisi, kunnan pysäköinninvalvonta- ja / tai liikenneviranomainen

5 Eldis22 -suurleiri

Suurleirien historia ulottuu vuoteen 1956, jolloin järjestettiin ensimmäinen valtakunnallinen palokuntapoikaleiri. Se järjestettiin Länsi-Suomen Pelastusalan liiton ja sen aikaisen Palokuntien Keskusliiton (nykyinen SPEK) yhteistyössä Tyrvään Houhajärvellä. Leirin kokonaisvahvuus oli 640 osallistujaa ja jo tällä ensimmäisellä leirillä oli kutsuvieraiden joukossa ulkomaalaisiakin. (Hassila, 2003, s. 74)

Ensimmäisen valtakunnallisen suurleirin jälkeen niitä on järjestetty tasaisesti 4–5 vuoden välein tähän päivään saakka. (SPEK:n järjestöohjaajan tiedonanto, 24.8.2022) Vuonna 2022 järjestettävänä ollut suurleiri sai nimekseen Eldis22. Se on vuorossaan 17. valtakunnallinen sekä kansainvälinen palokuntanuorten suurleiri. Leiri sijoittui heinäkuun alkuun 3.7.–9.7. vuodelle 2022, mihin osallistui noin 2245 nuorta ja aikuista leiriläistä. Nuorten osuus leiriläisistä oli noin 66 % (1481 nuorta) ja täten aikuisten osuus oli noin 34 % (764 toimihenkilöä). Leiri keräsi osallistujia viidestä eri maasta, joista ulkomaalaisten leiriläisten osuus oli 382 henkilöä. (osallistujatiedot Eldis22-Projektipäällikön tiedonanto, 22.12.2022)

5.1 Tarkoitus ja tavoitteet

Leirin alkuperäiseen projektisuunnitelmaan oli kirjattu leirin tarkoitus seuraavalla tavalla:

Palokuntanuorten leiri on keskeinen osa nuorisotoimintaa palokunnissa. Leirityössä kokeillaan uusia käytäntöjä ja luodaan toimintakulttuuria, mikä muuttaa nuorisotoimintaa palokunnissa. Leirin keskeinen tarkoitus on järjestää palokuntanuorille koulutusjärjestelmän mukaisia kursseja. Koulutuksessa keskeistä on palokuntataidot, mutta tärkeitä ovat myös muun muassa viestintä- ja ryhmätyötaidot. Eri teemoista koulutus mahdollistetaan jo ennen leiriä. (Eldis22-Projektipäällikön tiedonanto, 24.8.2022)

Leiri mahdollistaa niin uusien kuin vanhojen tuttujen kohtaamisia. Palokuntalaisten yhteenkuuluvuus ja yhteisöllisyys on merkittävässä asemassa leirin onnistumisen mittaamisessa. Ohjelman tarkoituksena on tarjota leiriläisille kokemuksia ja elämyksiä. Leiriprojekti on tarkoitus toteuttaa kokeillen, palvelumuotoillen ja ketterästi kehittäen. Suunnittelu ja toteutus tehdään pääosin vapaaehtoisvoimin, vain projektipäällikkö on palkattu. (Eldis22-Projektipäällikön tiedonanto, 24.8.2022)

Leirin tavoitteiksi projektisuunnitelmaan oli kirjattu:

Tavoitteena on:

- järjestää kansainvälinen leiri, johon leiriläiset voivat osallistua turvallisesti
- tuottaa elämyksiä ja kokemuksia, jotka muodostavat uusia tuttavuuksia ja yhteisöllisyyttä
- luoda kontakteja suomalaisten ja kansainvälisten leiriläisten välille
- osallistaa leiriläisiä rakentamaan yhteistä tapahtumaa
- saada leirille 2500 nuorta (alle 18-vuotiasta) ja 1000 ohjaajaa (yli 18-vuotiasta).
- saada leirille 500 kansainvälistä leiriläistä
- saavuttaa valtakunnallista näkyvyyttä palokuntanuorisotyölle ja saada lisää nuoria ja aikuisia mukaan palokuntanuorisotyöhön
- tulevien hälytysosastolaisten riittävyyden varmistaminen tarjoamalla mielenkiintoista ja perusteltua palokuntakoulutusta (palokuntanuorten koulutusjärjestelmä)

(Eldis22-Projektipäällikön tiedonanto, 24.8.2022)

5.2 Järjestäjät

Leiriä järjestettiin kolmen liiton Finlands Svenska Brand- och Räddningsförbundin, Helsingin Pelastusliiton ja Uudenmaan Pelastusliiton yhteisvoimin. Leiri keräsi osallistujia kaikista 13 eri pelastusalan liitosta ja osa, varsinkin Etelä-Suomen liitoista, auttoi järjestelyissä esimerkiksi tarjoten kalustoansa käyttöön. Myös valtakunnallinen kattojärjestö Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö osallistui leirin järjestämiseen yhteistyökumppanina ja suurleirin ohjausryhmän jäsenenä. (Eldis22-Projektipäällikön haastattelu, 22.8.2022)

Uudenmaan pelastusliitto toimi leiriä järjestettäessä hallinnoivana liittona, jota kautta esimerkiksi laskutus ja kirjanpito toimi. Leirin järjestelyt toimivat hyvin pitkälti vapaaehtoisvoimin, vain projektipäällikkö oli palkattu tehtäväänsä sekä osa hallinnollisista toiminnoista oli ulkoistettu. (Eldis22-Projektipäällikön haastattelu, 22.8.2022)

Leiriä järjestämässä oli leirillä vapaaehtoisia toimihenkilöitä 831 henkilöä, jotka olivat organisoitu leiriorganisaation eri toimialojen alle. (Eldis22-toimiston varapäällikön tiedoksiannosta, 7.7.2022) Alla havainnollistava kaaviokuva (kuva 3) leiriorganisaatiosta.

Kuva 3. Leiriorganisaatio.

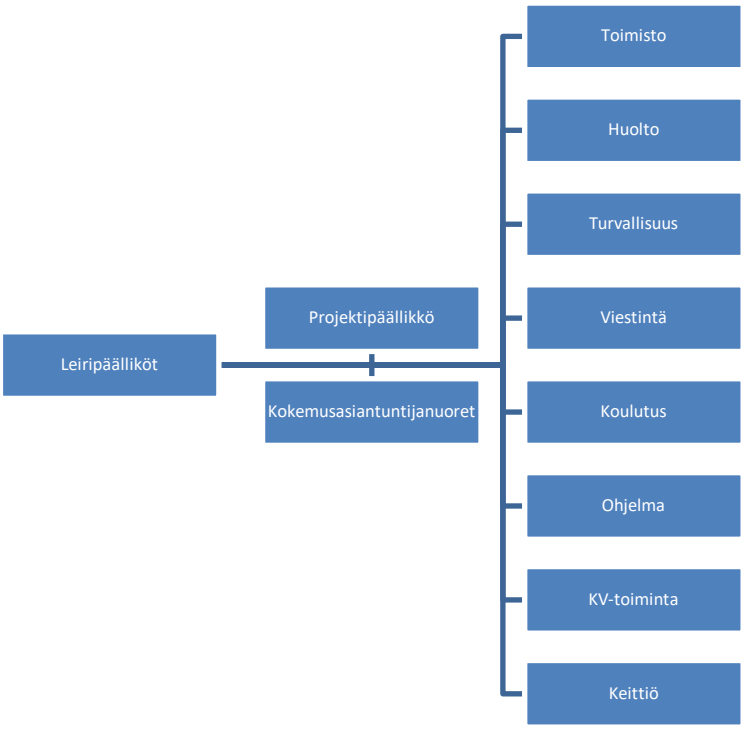

Leiriä rakennettiin projektipäällikön ja leiripäälliköiden (varsinainen ja vara) johdolla. Muu leiriorganisaatio koostui kahdeksasta toimialasta, jotka olivat toimisto, huolto, turvallisuus, viestintä, koulutus, ohjelma, kansainvälinen toiminta ja keittiö. Jokaisella toimialalla oli oma toimialapäällikkönsä ja yksi ellei kaksi varapäällikköä.

5.3 Yhteistyökumppanit

Leirin toteuttamiseksi ja osallistumismaksujen maltillisena pitämiseksi leiriorganisaatio keräsi lukuisia yhteistyökumppaneita. Pääyhteistyökumppanina toimi itse Helsingin kaupunki, jonka alueella leiri toteutettiin. Muita yhteistyökumppaneita oli Secapp, Bronto skylift, Turvata, Milwaukee, HSL vain muutamia suurimpia mainitakseni. Rahoittajina leirille toimivat PSR palosuojelurahasto, Jenni ja Antti Wihurin rahasto, Urlus- ja Tre Smeder-säätiöt. (Eldis22-Projektipäällikön haastattelu, 22.8.2022)

Leirin virallisena suojelijana toimi suojelupyyntöön suostumisen jälkeen tasavallan presidentti Sauli Niinistö, tuoden palokuntanuorisotyölle sekä itse tapahtumalle vetovoimaa ja huomiota median silmissä. Valitettavasti häntä ei kuitenkaan nähty paikan päällä leirialueella tapahtuman aikana. (Eldis22-Projektipäällikön haastattelu, 22.8.2022)

5.4 Leirialue

Leirialueena suurleirille toimi lentokäytöstä poistettu Helsinki-Malmin lentoasema. Helsingin kaupunki myönsi leiriorganisaatiolle käyttöön lentokenttäalueen, tietyn aluerajoittein. Välittömäksi leirialueeksi aidattiin noin 21 hehtaarin alue. Varsinaisen leirialueen ulkopuolelta hyödynnettiin tilaa myös tilapäispysäköintiin niille ajoneuvoille, joiden tarvitsi liikkua leiriviikon aikana. Koko itäistä kiitotietä hyödynnettiin myös vierailupäivän vieraspysäköintiin. Leirin käytössä oli myös terminaalirakennuksesta toimistotilaa ja muutama koulutusalue leirialueen läheisyydessä. (Eldis22-Projektipäällikön haastattelu, 22.8.2022) Alla kuvassa 4 nähdään leirialue kokonaisuudessaan pinta-aloineen.

Kuva 4. Leirialue, mittayksikkönä neliömetri.

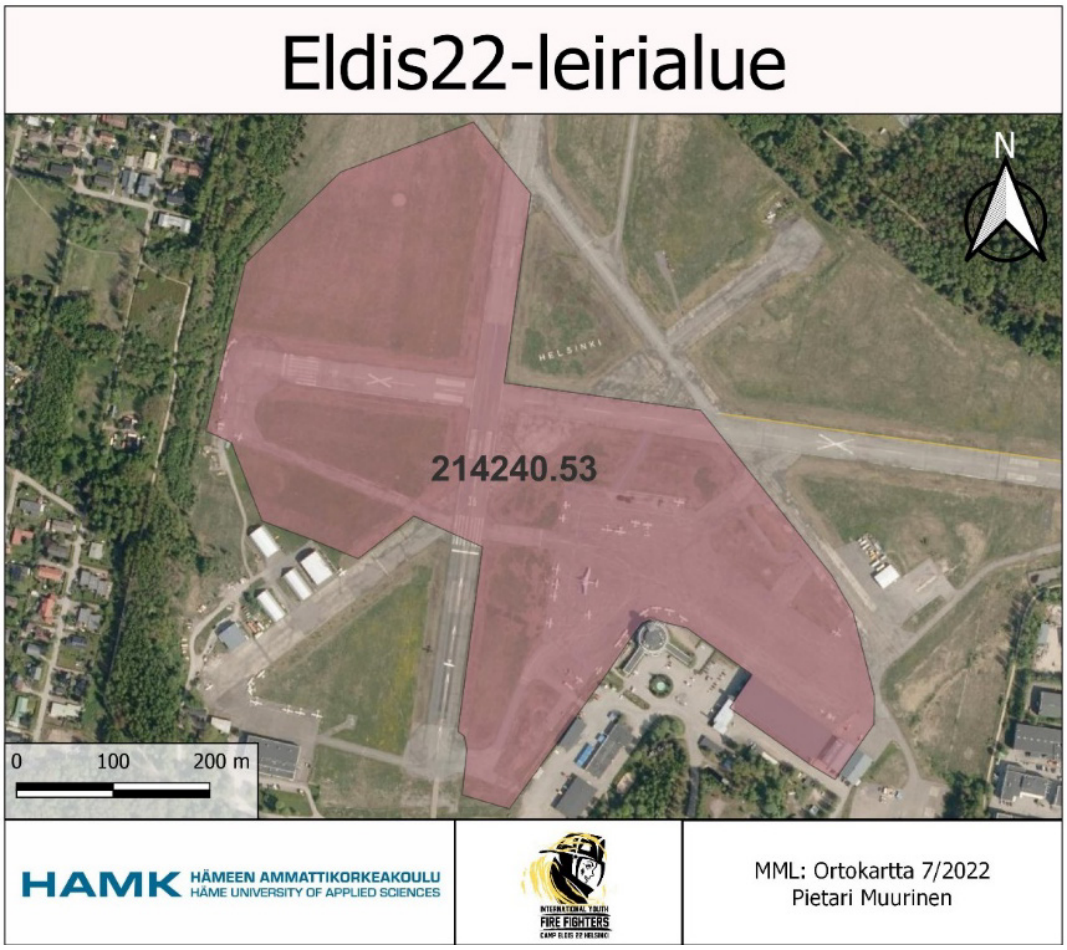

6 Leirillä liikkumisen nykytilan kartoitus

Leirillä liikkumisen nykytilaa lähdettiin tutkimaan eri toimintoihin pääsyn sujuvuuden ja eri toimintojen kävijämäärän mittaamisen kautta. Sain käyttööni koululta mittalaitteet leiriviikon kolmantena päivänä (tiistaina), jolloin aamupäivän aikana mittalaitteet asennettiin suunnittelemiini kohteisiin.

6.1 Tutkimusmenetelmät

Tässä kappaleessa avaan mittaus- ja kuvausvälineistöä, jonka avulla leiriläisten liikkumista tapahtuman aikana tarkasteltiin sekä mitattiin. Varsinaisten mittausten lisäksi leirin

lähestyessä loppuaan teetin osalla nuorista kyselytutkimuksen, jonka tarkoituksena oli selvittää nuorten omaa kokemusta leirin välimatkoista ja leirin toimintojen sijoittelusta.

6.1.1 Mittausvälineet

Mittausvälineinä leirillä oli käytössä seuraavia laitteita:

MobileMULTI-mittauslaite on kehitetty kasvavaan tarpeeseen kerätä eriteltyä jalankulun ja pyöräilijädataa ilman haastavaa asennusprosessia. Mittalaite on innovatiivinen ja joustava mittalaite, joka kykenee laskemaan ja erottelemaan jalankulkijan pyöräilijöistä samalla pystyen olemaan täysin itsenäinen ja kannettava. Mittalaite koostuu kahdesta erityyppisestä sensorista, joista molemmat mittaavat omaa kulkutapaa. Mittausteknologia yhdistää kaksi patentoitua mittausteknologiaa, joista toinen, PYRO-Box, mittaa jalankulkijoita ja toinen, letkulaskimet, mittaa pyöräilijöitä. Mittausetäisyys jalankulkijoille on neljään metriin ja pyöräilijöille kuuteen metriin asti. Mittalaite tunnistaa ohikulkijoiden suunnat ja kykenee synkronoimaan mittausdatan verkkopalveluun itsenäisesti mobiiliverkon välityksellä. (Eco-Counter, n.d.-a)

PYRO-Box^{EVO}-mittauslaite on hyvin pieni ja monikäyttöinen, ulkokäyttöön suunniteltu henkilölaskin. Itsessään laite on kestävä, akulla toimiva ja vedenkestävä. Järjestelmä kykenee laskemaan kaikki ohikulkevat henkilöt liikkumistavasta riippumatta. Käytössä olleessa vanhemmassa mallissa PYRO-Box^{EVO}-laitteessa pitää tiedot manuaalisesti lähettää verkkoon android-laitteen välityksellä. (Eco-Counter, n.d.-b)

ViaCount II-ajoneuvotutka on helposti siirrettävä lukittava mittalaite ajoneuvoliikenteen laskemiseen tietyn pisteen ohi. Tutkaustekniikka perustuu mittalaitteessa olevaan doppler-tutkaan, joka saa eroteltua ohikulkevien ajoneuvojen määrän, nopeuden (1–255 km/h), ajoneuvon tyypin, etäisyyden ja liikkeen suunnan. Laitteen mukana tuleva Viagraph-ohjelmisto visualisoi ajoneuvodataa helposti ymmärrettävään muotoon ja saa datasta helposti laskettua oleellisia liikenteen tunnuslukuja. (Via Traffic Controlling, n.d.)

6.1.2 Kuvausvälineet

Kuvausvälineistönä tämän tutkimustyön tueksi leirillä oli mukana GoPro-kameroita ja DJI mini -kuvaava nelikopteri (drone).

Dronen lennättämiseen liittyy tiettyjä sääntöjä ja velvoitteita, jotka kohdistuvat niin itse droneen ja sen järjestelmiin, kuin itse kauko-ohjaajalle ja drone-operaattorille. Kauko-ohjaaja on dronea lennättävä henkilö ja operaattori on henkilö, joka vastaa dronen lennätystoiminnasta. Usein nämä ovat yksi ja sama henkilö. (Traficom, 2022a)

EU:n yhteinen dronelennättämisen yhtenäistävä asetus tuli voimaan 31.12.2020, jonka mukaan kaikkien yli 250 grammaa painavia tai kamerallisia droneja käyttävien, niin harrastus- kuin yritystoiminnassa, pitää rekisteröityä, perehtyä dronejen lennättämiseen ja pääsääntöisesti suorittaa koe. Tämän työn tapauksessa käytettäessä kamerallisia dronelaitteita, toiminta vaati rekisteröityneen droneoperaattorin. (Traficom, 2022b)

Lentäminen droneilla on jaettu eri kategorioihin. Tämän työn tapauksessa, kun toimitaan korkeintaan 120 metrin korkeudella maanpinnasta, näköyhteyteen perustuen alle 25 kilogramman dronella eikä ihmisten yläpuolella, toiminta kuuluu avoin-toimintakategoriaan. (Traficom, 2022a)

Avoin toimintakategoria on jaettu kolmeen alakategoriaan (A1 – A3) toimintaympäristön mukaan. Käytössä ollut DJI mini -drone kuuluu alakategoria A1 -luokkaan, johon kuuluu alle 900 grammaa painavat, ensisijaisesti C0- ja C1-hyväksytyt dronet, mutta myös enintään 250 grammaa painavat itse rakennetut dronet. (Traficom, 2022a)

6.1.3 Mittauskohteet

Leirillä nykytilan kartoittamiseksi mittaus- ja tarkastelukohteiksi valitsin ruokailujonon, peseytymistilojen jonon, aamuorientoitumisen, leirin vierailuliikenteen ja -kävijämäärän, kanttiinin ostomääriä ja pysäköintiratkaisuja. Alla kuvassa 5 nähdään mittauskohteiden sijoittuminen leirialueelle sekä suhteessa muihin leirin toimintoihin. Osalta leiriläisistä, eri ikäisiltä nuorilta kysyttiin myös kokemusta leirillä tapahtuvasta liikkumisesta ja välimatkoista.

Ruokailujonotusta mitattiin MobileMULTI- ja pyroEVO -mittauslaitteilla, kävijämäärä- ja jonotusaikadataa mitattiin myös ruokailijoiden manuaalilaskentaa hyväksikäyttäen sekä ruokailujonotuksen toimivuutta tarkasteltiin silmämääräisesti.

Leirin vierailijaliikenteen määrät taltioituivat ViaCount-tutkalla, joka oli sijoitettu lentokenttäalueen tuloportille. Tutkalla sai tarkasteltua, myös ainakin siinä kyseisessä pisteessä, tapahtuvaa liikennekäyttäytymistä.

Leirin toteutuvaa **vierailijamäärää** tarkasteltiin sisääntuloporteille asennettujen MobileMULTI-mittauslaitteiden avulla sekä sisääntuloporteilla ihmisten manuaalilaskentaa hyödyntäen. **Kanttiinin ostomäärät** saadaan tarkasti tietoon kassajärjestelmänä käytetyn CoreGo-laitteiston tapahtumalokista.

Peseytymistilojen kävijämäärä- ja jonotustilatietoja tarkasteltiin MobileMULTI-mittauslaitteella. **Aamuorientoitumista** ja **pysäköintiratkaisuja** tarkasteltiin silmämääräisesti ja drone-kuvauskopteria hyväksikäyttäen.

Kuva 5. Leirialueen toiminnot.

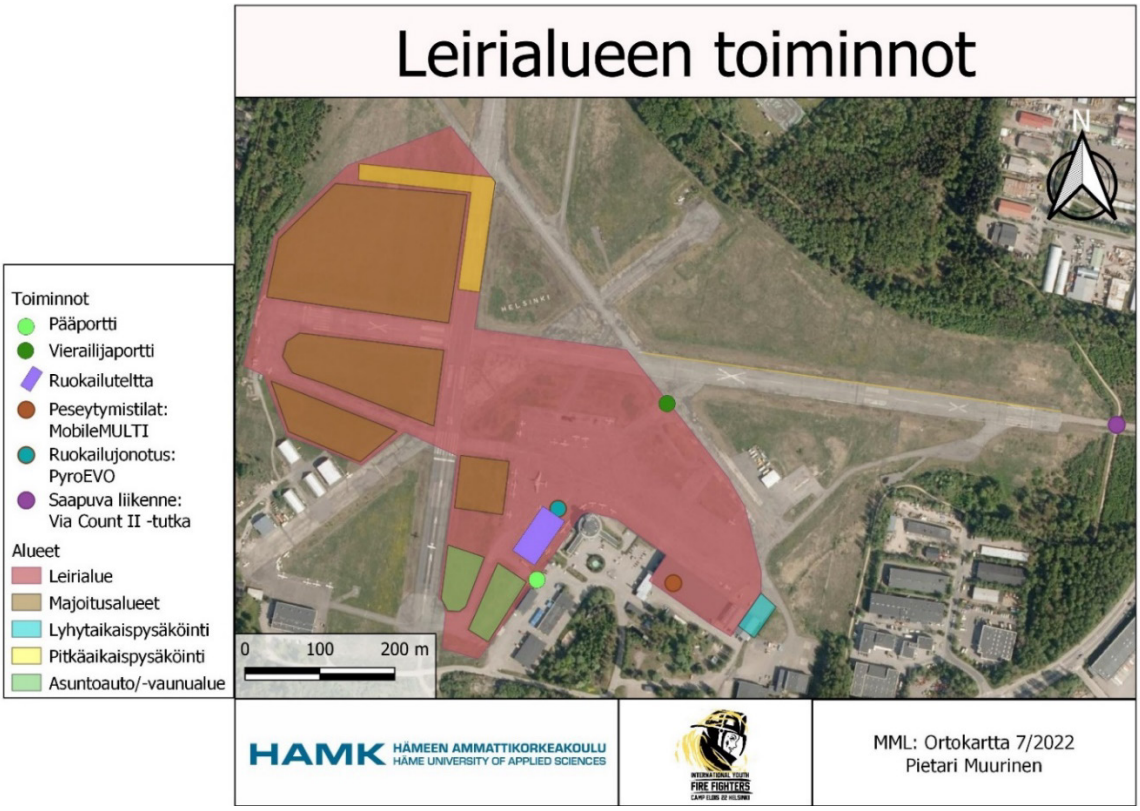

6.1.4 Case-tutkimus

Case-tutkimukselle yleistä hyväksyttyä määritelmää on vaikea löytää alan kirjallisuudesta. Näkemys tutkimuksen sisällöstä riippuu usein koulukunnasta ja sekaannus laadullisen tutkimusmenetelmän kanssa on monesti ilmeinen. Case-tutkimusta käyttäessä tutkittavasta ilmiöstä halutaan saada syvällinen ja monipuolinen kuva, minkä takia case-tutkimuksille tyypillistä on monimenetelmällisyys. Usein tutkimuskohteena on yksi tapaus (case), josta menetelmän nimi juontaa juurensa. (Kananen, 2015, s. 76)

Tämän opinnäytetyön tutkimuskohteena oli yksi tapahtuma, jonka sisällä tapahtuvia ilmiöitä tutkittiin. Opinnäytetyön tutkimusmenetelmä pääasiassa pohjautui määrällisen tutkimuksen menetelmiin, varsinaisiin mittauksiin ja kyselytutkimuksella saatuun dataan, josta pääasiallinen aineisto koostui. Kyselytutkimuksen yhteydessä hyödynnettiin laadullisen tutkimuksen menetelmiä, yrittäen selvittää miksi nuoret leiriläiset olivat vastanneet kyselytutkimukseen, siten kuin olivat vastanneet.

Kvantitatiivinen (määrällinen) tutkimus käsittelee lukuja, jotka johdetaan kerätystä aineistosta. Määrällisen tutkimuksen avulla pyritään selittämään ja kuvailemaan ilmiöitä, jotka ovat tutkimuksen kohteena, järjestelmällisten havaintojen avulla. Määrällinen tutkimus pyrkii yleistämään tutkittavaa ilmiötä ja edellyttääkin ennalta ilmiön tuntemista. (Tampereen yliopisto, n.d.; Kananen, 2015, s. 73)

Kvalitatiivinen (laadullinen) tutkimus, toisin kuin taas kvantitatiivinen tutkimus, pyrkii ymmärtämään ilmiöitä ja sitä, mistä ilmiössä on kyse. Ilmiön ymmärryksen pohjalta voidaan kehittää ilmiöitä selittäviä teorioita, hypoteeseja ja oletuksia siitä, miten ilmiö toimii. Tiettyjen asioiden, kuten esimerkiksi ihmisten suhtautumisen tai asenteiden, kuvailu on lähes mahdotonta muutoin kuin laadullisin keinoin. Laadullinen tutkimus on aina empiiristä, joten se pohjautuu väistämättä erilaisiin aineistoihin ja niiden analyysiin. (Kananen, 2015, s. 71; Juhila, n.d.)

6.2 Tutkimustulokset

Tässä kappaleessa käydään lävitse opinnäytetyön tutkimuksen tuloksia.

6.2.1 Aamuorientoituminen

Suurleirillä leiriläisten aamutoimien suorittamiseksi jokaiseen leiriaamuun oli varattu leiriohjelmassa puolentoista tunnin (1,5 tuntia) ajanjakso, jolloin leiriläisten tulisi suorittaa omat aamutoimet ja käydä oman palokuntansa kanssa aamiaisella.

Molempien ruokailujonojen kulkua oli tarkkailemassa pyroEVO-mittalaite, kahden ruokailujonon välissä. Mittausdatan analysoinnissa paljastui, että mittalaite raportoi dataa vain tunnin tarkkuudella, jolloin suhteutettuna leirin ruokailuaikoihin, on mittalaitteen raportissa puoli tuntia ylimääräistä mittausaikaa jokaisella ruokailulla, paitsi iltapalalla, jossa jopa tunti ylimääräistä.

Tarkastelun yhteydessä havaittiin, että leirin alkupuolella aamupalalle meno ruuhkautui. Leirin kuitenkin edessä aamupalalle hakeutuvat ruokailijat selkeästi löysivät pikkuhiljaa oman rytmin, itselle mieluisan kohdan, jolloin menevät aamupalalle ja ruokailujonot tasoittuivat.

Mittalaiteen tuottaman laskentadatan perusteella keskimääräinen aamupalakävijämäärä oli keskiviikko – perjantai aamujen kesken 1309 ruokailijaa. Jostain syystä laskimen raportoima mittausdata loppui perjantai aamupalan jälkeen, vaikka laskin oli toiminnassa lauantai aamuun saakka.

Seuraavassa kappaleessa kuvasta 6 näkee torstain aamupalan manuaalilasketun ruokailijavirran, joka on varsin tasainen, ainakin verrattuna lounaan ruokailijavirtaan. Voisi ajatella, että tässä vaiheessa leiriä, leiriläiset ovat löytäneet oman rytmin tulla aamupalalle.

6.2.2 Ruokailujärjestelyt

Ruokailu tapahtui leirillä 20 metriä x 50 metriä isossa teltassa, johon pääsy oli järjestetty teltan päästä. Telttaan sisäänkäynti tapahtui kahden ruokailujonon kautta, jotka jakautuivat

tarpeen mukaan seitsemään linjastoon, joista ruoanjako tapahtui. Linjastoja olisi ollut mahdollista ottaa enemmän käyttöön, mutta linjastohenkilöstöä hädin tuskin riitti näidenkään ylläpitämiseen.

Linjastojen kulkua tarkasteltiin myös manuaalilaskentaa hyödyntäen. Ruokailuun jonottajat laskettiin 15 minuutin jaksotuksella, jolla pystytään tarkastelemaan myös jonon virtaavuutta. Manuaalilaskennalla laskettiin kolme ruokailujonotusta, jotka olivat keskiviikon (vierailupäivän) lounas ja torstain aamupala sekä lounas.

Kuva 6. Ruokailijavirta, laskennallinen ruokailijoiden läpivirtaus minuuttia kohden.

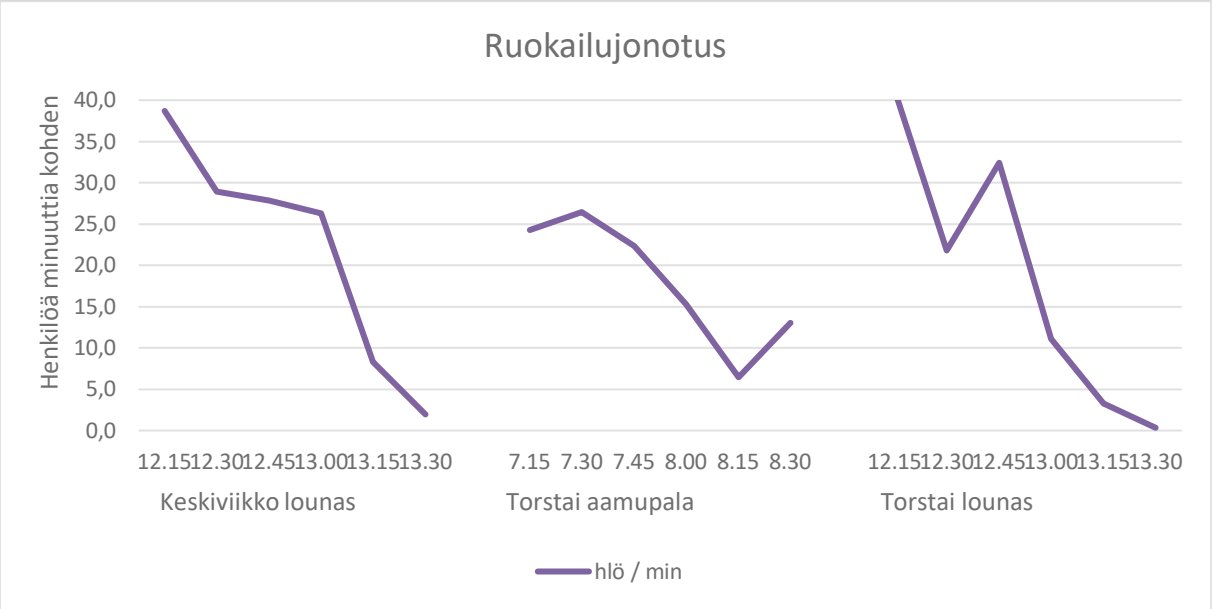

Lounaalle ja päivälliselle ruokailuun saapuminen oli järjestetty kursseittain ja ruokailuajat olivat porrastettu kurssien kesken niin, että ruokailijat jakautuisivat pitkin ruokailuaikaa tasaisesti. Tasapuolisuuden turvaamiseksi kurssien järjestys ruokailuun saapumiseksi kiersi ruokailujen välillä. Omista tehtävistään vapaat toimihenkilöt saattoivat mennä ruokailuun parhaaksi katsomanaan aikana.

Yllä olevasta ruokailijavirtaa kuvaavasta kuvasta (kuva 6) nähdään, että lounaille tyypillisesti tuli suurin ruokailijavirta heti ensimmäisen 15 minuutin aikana. Usein ruokajonoa kertyi jo valmiiksi ennen ruokailun avaamista.

Mittalaitteen antaman ruokailijalaskennan perusteella lounaalla päivittäinen kävijäkeskiarvo oli 1601 ruokailijaa (ti – to) lounaskävijöiden välillä. Ruokailijoita päivällisaikaan oli keskimäärin 910 (ti – to) päivälliskävijöiden välillä. Iltapaloille tiistaista torstaihin saapui keskimäärin 808 kävijää.

Leiriviikon aikana ruokailujonotus pääsääntöisesti sujui hyvin. Ajoittain ruokailuun saattoi päästä suoraan ilman jonottamista, mutta toisinaan ruokailua saattoi päästä jonottamaan hyvän tovin (+20 minuuttia). Vaikka ruokailujonoa olisi ollut, pääsääntöisesti ruoanjakolinjastot vetivät hyvin, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta.

Suurimmat ongelmat linjastoissa liittyivät jonotuksen jakautumiseen kahdesta linjastosta useampaan ja itse ruoan loppumiseen jakolinjastosta. Kun kaksi päälinjaa jakautui useampaan linjastoon, nuoret eivät välttämättä itse huomanneet mennä sinne missä oli tilaa. Usein liitoskohta vaati toimihenkilön ohjeistamaan mihin linjastoon tulisi sijoittua.

Ruokaa tuotiin 5,5 kilometrin päästä koululta, jossa sitä valmistettiin ja muutaman kerran leirin aikana ongelmia oli kuljetusketjussa, jolloin lisää ruokaa jakolinjastoon ei saatu tarpeeksi nopeasti kuljetuksesta. Ongelmia myös oli läpi leirin jakohenkilöstön riittävyydessä jakolinjastoihin.

6.2.3 Pysäköintijärjestelyt

Leirin pysäköintijärjestelyt leirille osallistujien osalta oli toteutettu siten, että leirille jäävät ajoneuvot, joilla ei ollut tarve liikkua, ohjattiin pitkäaikaisparkkiin viikon ajaksi. Toinen parkkialue luotiin leirialueen reunaan sekä hyödynnettiin alueella olevia yleisiä kaupungin pysäköintialueita ajoneuvoille, joilla oli tarve liikkua viikon aikana. Pysäköintijärjestelyissä ajatuksena oli, että leirialueen läpi minimoidaan ajoneuvoliikenne.

Vierailupäivän ajoneuvoliikenne ja pysäköinti suunniteltiin toteutettavaksi itäistä kiitotietä hyödyntämällä. Kiitotie on noin 30 metriä leveydeltään, pysäköintiin hyödynnettävä pituus oli noin 560 metriä ja pinta-ala noin 16,5 tuhatta neliömetriä. Pysäköinti päädyttiin toteuttamaan vinoparkkina noin 45 asteen kulmassa kiitotien molemmille puolille sekä

niiden väliin keskelle yksi pysäköintirivi. Osittain pysäköintiä jouduttiin jatkamaan lounas – kaakko suunnassa sijaitsevan rullaustien reunaan, jossa noin reilu 1500 neliömetriä lisää pysäköintialuetta. Kokonaisuudessaan pysäköintialue oli pinta-alaltaan noin 18 tuhatta neliömetriä. Kuvassa 7 pysäköintialue kuvattuna pinta-aloineen.

Kuva 7. Vieraspysäköintialue. Pysäköintiala neliömetreinä, kiitotien leveys metreinä.

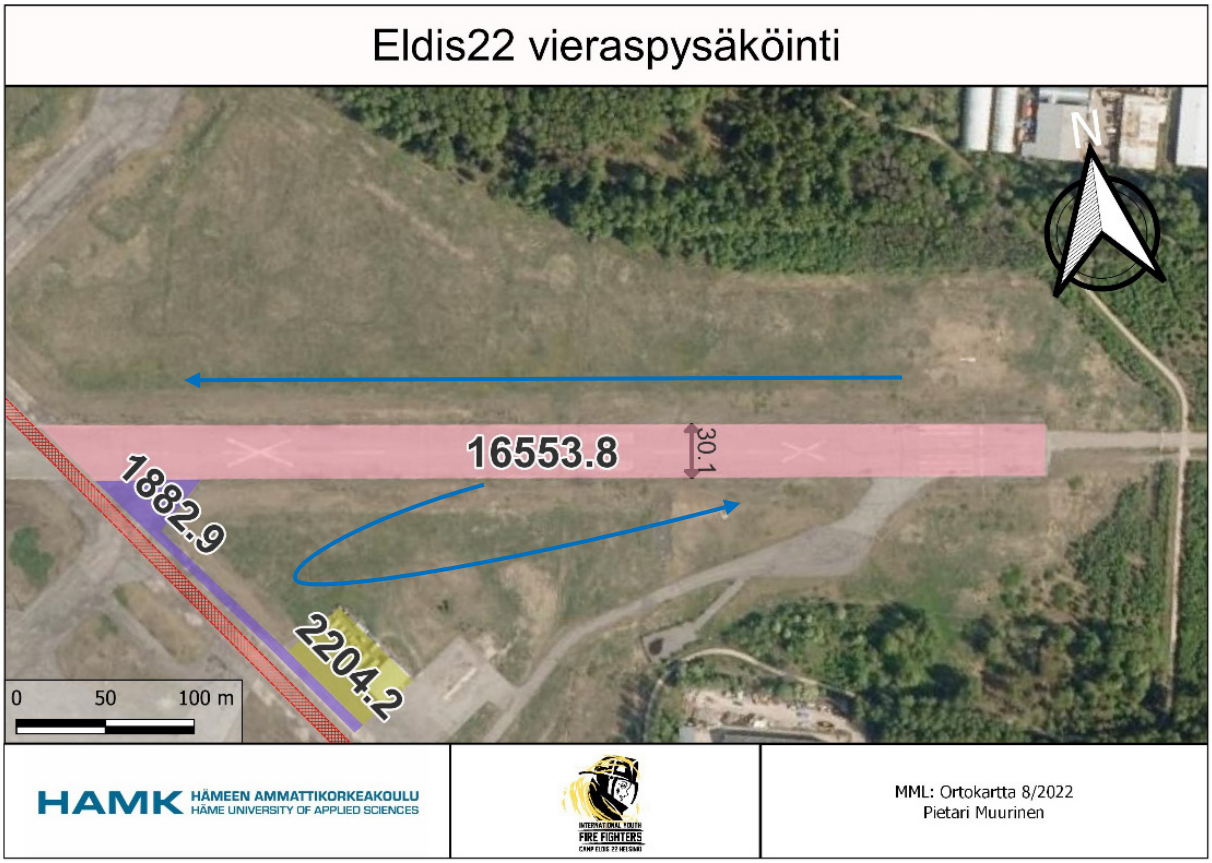

Huomioitavaa rullaustien hyödyntämisessä oli, että tämä tie toimi tarvittaessa, lentokentän välittömässä läheisyydessä toimivan, Malmin pelastuslaitoksen hyökkäysreittinä (punaisella ruudukolla kartassa), joten sitä ei saanut tukkia. Poistuminen pysäköintialueelta täällä pystyttiin toteuttamaan rullaus- ja huoltoteiden kautta itäisen kiitotien alta, jolloin liikenne pysäköintialueella saatiin toteutettua yksisuuntaisena.

Vinoparkin suunnitteluun vaadittava tilantarve esimerkiksi Helsingin kaupungin kaupunkitilaohjeen (2021) mukaan on pysäköintipaikkaa kohden: 2,5 metriä (leveys) x 5 metriä (pituus), itse pysäköintirivin vaatiessa 5,3 metrin leveyden. Näillä pysäköintiriveillä

käytettävä hyötypituus oli yhteensä noin 1603 metriä. Teoreettinen suurin samanaikainen enimmäiskapasiteetti tälle pysäköintialueelle ohjeen mukaisella pysäköintileveydellä on 641 ajoneuvoa.

Kuva 8. Otos toteutuneesta pysäköinnistä.

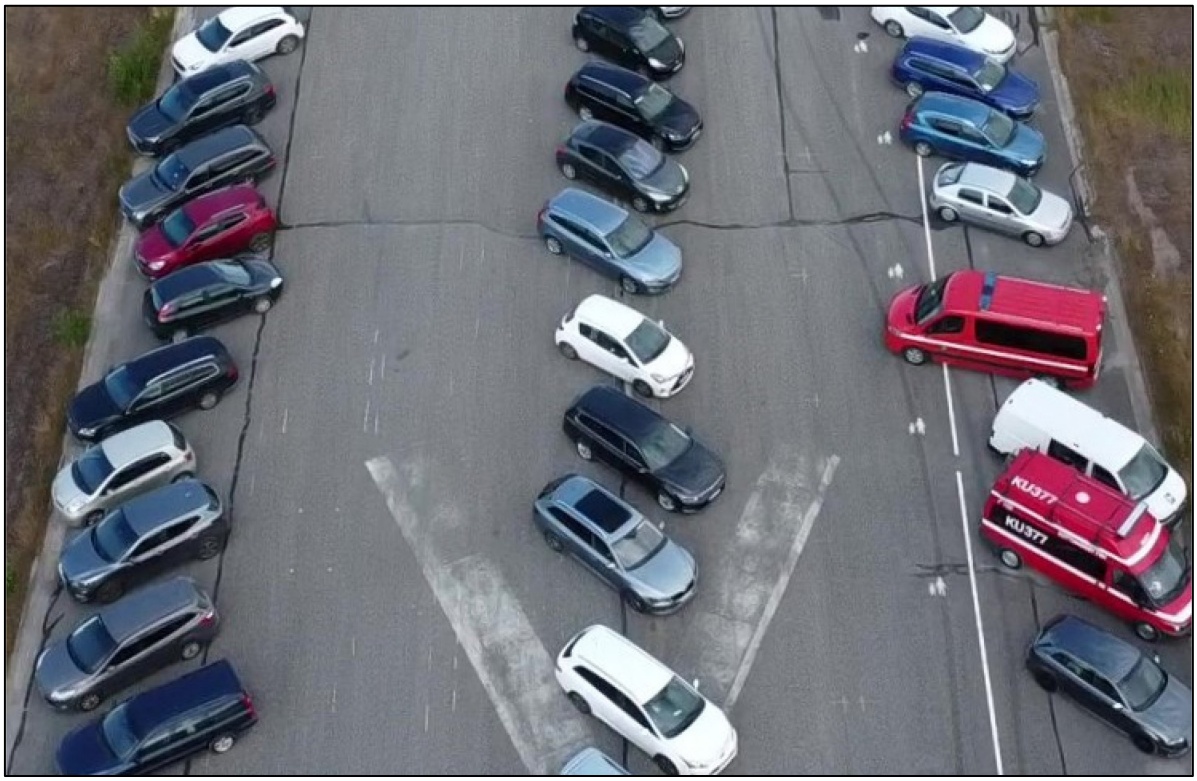

Pysäköintialueella oli useita liikenteenohjaajia tarkkailemassa pysäköintilannetta, ohjaamassa saapuvaa sekä poistuvaa liikennettä. Pysäköintialuetta oli mahdollisuus laajentaa keltaisella merkattuun noin 2200 neliömetrin kenttään varsinaisen pysäköintialueen alle sekä yllä olevassa kuvassa (kuva 7), vasemmassa yläkulmassa näkyvän, koillinen-lounas suunnassa olevan kiitotien päähän muun pysäköintitilan loppuessa. Keltaista kenttää käytettiin jonkin verran hyväksi, mutta tämän enempää ei ollut tarvetta laajentaa pysäköintialuetta. (Eldis22-Projektipäällikön haastattelu, 22.8.2022)

Kuva 9. Pysäköintipaikat.

Yllä olevat kuvat (kuva 8 ja kuva 9) havainnollistavat minkälaisiin riveihin ajoneuvoja oli käytännössä pysäköity alueelle ja mihin pystyi pysäköimään. Kävin vierailupäivän iltapäivänä tarkastelemassa pysäköintialueen tilannetta, jolloin pysäköintialueella oli noin 406 ajoneuvoa ja 6 moottoripyörää. Alueelle kyseisenä hetkenä mahtui hyvin vielä ajoneuvoja olemassa oleviin pysäköintiriveihin.

Tällä leirillä pysäköintipaikkoja vierailijoita varten oli noin 700 ajoneuvopaikkaa, joka suhteutettuna leirin vahvuuteen oli hieman vajaa 30 %. Toki vapaasti pysäköitäessä alueelle saattaa mahtua enemmänkin autoja, mikäli autoja pysäköidään tiiviimmin kuin ohjemitoissa olevat raamit antavat myöden.

Vaikka ViaCount-ajoneuvotutka oli mittaamassa vierailupäivän kokonaisajoneuvoliikennettä sisääntuloportilla, valitettavasti tietojen tuonnissa tapahtui jokin kohtalokas virhe tietojen kannalta ja dataa vierailupäivän ajoneuvoliikenteestä ei saatu tietokoneelle analysoitavaksi.

6.2.4 Peseytymistilojen käyttö

Peseytymistilojen sisäänkäynnille asennettiin MobileMULTI-mittalaite mittaamaan ohikulkevia henkilöitä. Suihkutilat olivat rajattu aidoilla niin, että peseytymistiloihin pyrkivät kulkivat yhden sisäänkäynnin lävitse, jonka jälkeen kulkuväylä jakautui eri sukupuolille rajatuiksi alueiksi. Kuvasta 10 selviää peseytymistilojen mitatun päivittäisen kävijämäärän.

Peseytymistiloihin suihkupaikkoja oli alkuperin järjestetty konttimallisia suihkukoppeja 12 kappaletta molemmille sukupuolille, mutta suihkujonojen edistämiseksi molemmille puolille rakennettiin konttien viereen ”suihkuseinä”, jossa oli 12 suihkupaikkaa rivissä. Yhteensä suihkupaikkoja oli tämän jälkeen 48 kappaletta.

Kuva 10. Peseytymistilojen kävijämäärä, päivittäin.

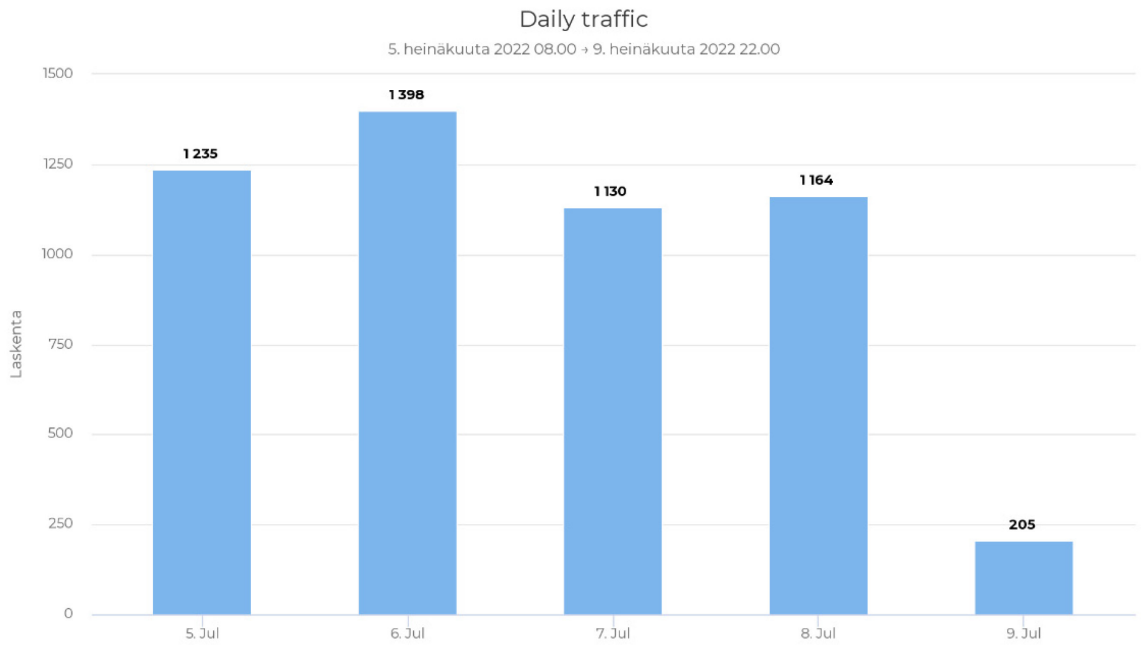

Laskennallinen keskimääräinen päivittäinen peseytymistilojen kävijämäärä laskentajaksolla (tiistai – perjantai) kokonaiselle leiripäivälle oli noin 1232 kävijää päivässä. Vaikka tästä määrästä laskisi 10 prosentin virhemarginaalin muulle kuin peseytymisliikenteelle, jää päivittäisiä kävijöitä keskimäärin noin 1109, mikä tarkoittaa leirivahvuuteen suhteutettuna, että noin 46,3 % leiriläisistä kävi päivittäin suihkussa. Leirin päättyessä lauantaina suihkun kävijälaskin poistettiin kello 8.30 aikaan, jolloin suihkutiloja jo purettiin.

Suihkuille tulevaan vesiyhteyteen oli laitettu oma vesimittari, joka leirin päätteeksi näytti suihkuihin kulutetun vesimäärän. Suihkuissa oli käytetty leirin aikana noin 143,7 m^3 vettä. Suihkukävijöitä leiriviikon aikana oli noin 6651 kävijää laskettuna päivittäisestä kävijä-keskiarvosta vähennettynä 10 % virhemarginaalilla. Kun jaetaan leirin aikana käytetty vesimäärä suihkujen kävijämäärällä, saadaan karkea arvio kulutetusta vesimäärästä per kävijä. Laskennallisesti keskiarvoltaan, jokainen suihkukävijä käytti noin 21,6 litraa vettä. Suihkukonttien lavuaareissa vettä käytettiin myös hampaanpesuun, joten todellinen vesimäärä per suihkukävijä on pienempi.

Kuva 11. Peseytymistilojen kävijämäärä, tunneittain.

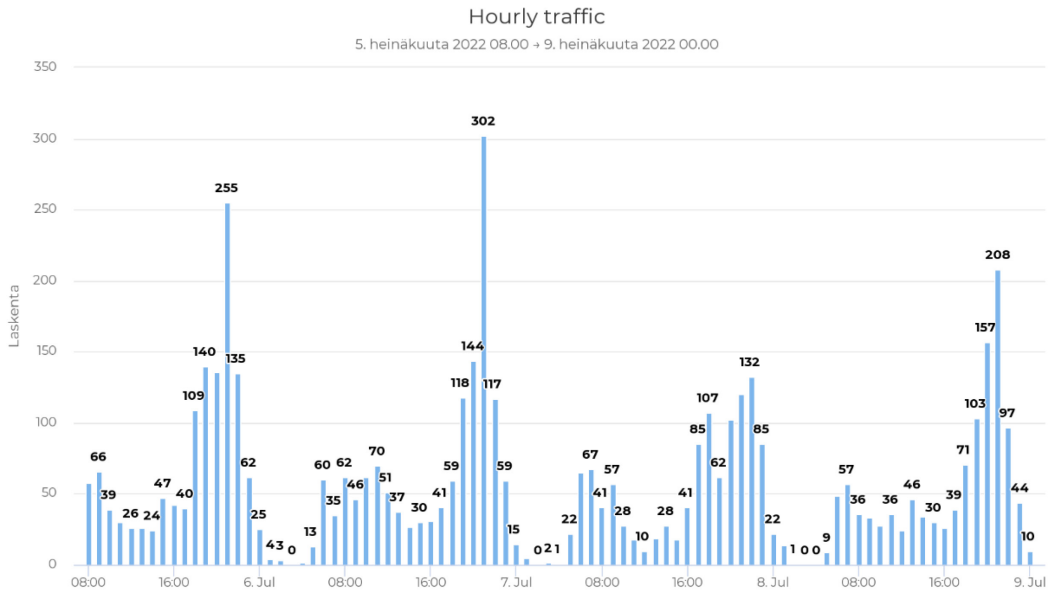

Yllä olevasta kuvasta 11 näkee tunneittain peseytymistilojen kävijämäärän. Suurimmat kävijämäärät peseytymistiloihin päivittäin painottui ilta-aikoihin. Huipputunnit mitattiin kello 21 tunnilla, jolloin kävijöitä tiistaina ja keskiviikkona 255–302. Leirin loppua kohden torstaina ja perjantaina päivittäisiä kävijöitä oli noin 13 prosenttia vähemmän, mutta kävijät myöskin jaottuivat vuorokauden läpi tasaisemmin, jolloin vastaavaa kävijäpiikkiä ilta-aikaan ei tullut.

6.2.5 Vierailupäivä

Perinteisesti leiriviikon keskelle on järjestetty mahdollisuus tulla vierailemaan leirille, moikkaamaan omia läheisiään, tervehtimään tuttuja ja tarkastelemaan järjestelyitä.

Erityisesti kaikista nuorimmille leiriläisille tällainen mahdollisuus nähdä esimerkiksi vanhempiaan on koettu tärkeäksi. Tällä kertaa vierailumahdollisuus leirille toteutettiin keskiviikkona 6.7. kello 14–20 välisenä aikana. Tieto vierailupäivästä meni nuorten leiriläisten, nettisivujen tai sosiaalisen median mukana heidän läheisilleen ja vierailupäivään toivottiin ilmoittautumista nettilomakkeen kautta. Näitä ennakkoilmoittautumisia tuli 2145.

Vierailupäivän henkilöliikennettä mitattiin tämän opinnäytetyön puitteissa kahdella tapaa. Molemmilla sisääntuloporteilla oli MobileMULTI-mittalaitteet mittaamassa ohikulkevaa liikennettä sekä kävijät laskettiin myös manuaalisesti tutkimusavustajia hyödyntäen. Myös leiriorganisaatio jakoi vierailijoille tarroja, joiden menekistä vierailijamäärää pystyi laskemaan. Seuraavissa kuvissa esitetyt tiedot ovat manuaalilaskennalla saadusta datasta.

Ennakkoilmoittautumisessa haettiin karkeaa arviota saapuvasta vierailijamäärästä. Siinä kysyttiin saapuvan seurueen kokoa ja arvioitua ajankohtaa, milloin seurue oli saapumassa. Näin saatiin arviota myös siitä, mihin aikaan oli eniten vierailijoita tulossa. Leirialueelle vierailijat olivat ohjeistettu tulemaan pysäköintialueen vieressä olevan vierailijaportin kautta, mutta he pääsivät sisään myös alueen pääportista. Kuvasta 12 nähdään alueelle saapuneiden vierailijoiden tulosuunta.

Kuva 12. Vierailijoiden tulosuunta.

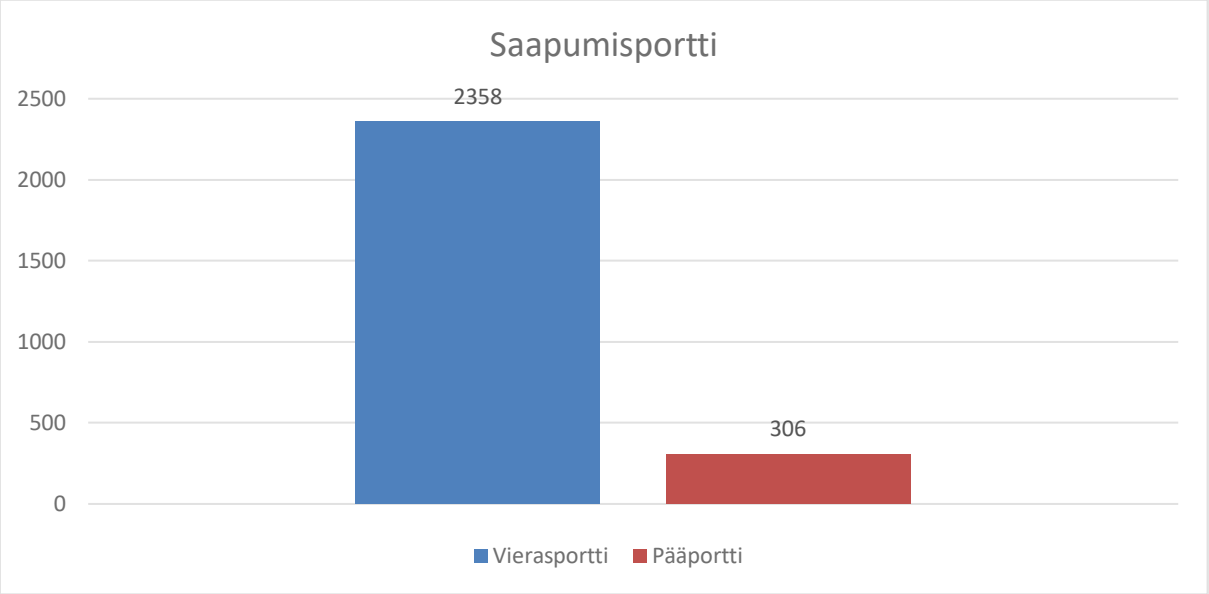

Vierailijoiden manuaalilaskennalla saatiin vierailijoiden kokonaismääräksi 2664 vierailijaa, joista 88,51 prosenttia saapuivat vierailijaporttia käyttämällä ja 11 prosenttia heistä tulivat pääportista.

Kuva 13. Vierailijoiden saapumistiheys, tunneittain.

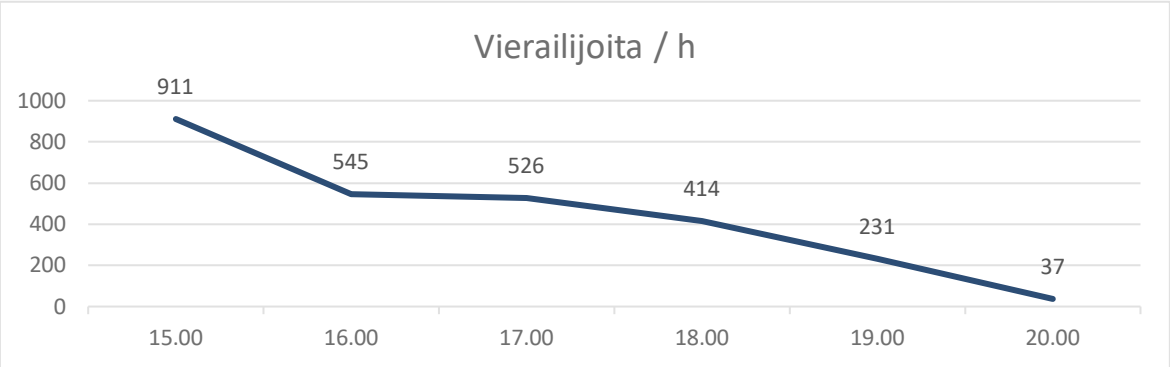

Alla olevaan kuvaan (kuva 13) on yhdistetty molemmista sisääntuloporteista saapuneet vierailijat. Iso osa vierailijoista tuli ensimmäisen tunnin aikana leirialueelle, osa kävi jo ennen vierailuajan alkamista kysymässä joko leirialueelle pääsisi. Alkurysäyksen jälkeen alueelle saapuva vierailijavirta pysyi kohtalaisen tasaisena (194–107 vierailijan vaihteluväli), mutta hieman kello viiden jälkeen iltapäivällä vierailijavirta alkoi hiipumaan alle sataan kävijään varttituntia kohden. Kuvassa 14 on kokonaisvierailijavirta ilmoitettu 15 minuutin välein.

Kuva 14. Vierailijoiden saapumistiheys, varttitunneittain.

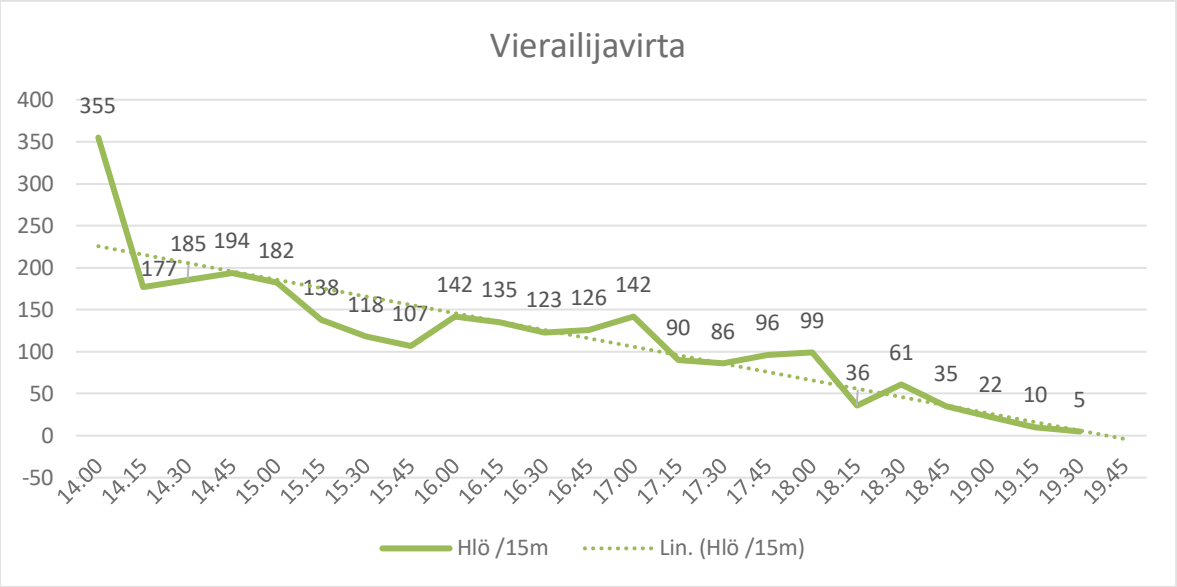

6.2.6 Kanttiinin ostotapahtumat

Kanttiinissa leirillä kassajärjestelmänä toimi CoreGo-palveluntarjoajan CM5-kassajärjestelmä, joka taltioi lokiinsa kaikki kanttiinin ostotapahtumat. Kaikilla leiriläisillä oli yksilöidyt leiritunnisteet, joissa oli RFID-maksumahdollisuus.

Palveluntarjoajan verkkoratkaisut mahdollistivat niin isommille leiriläisille kuin nuorten leiriläisten vanhemmille vaihtoehdon ladata nettiselaimen kautta itsensä tai etänä nuoren rannekkeelle virtuaalivaluuttaa, jota pystyi rannekkeen avulla leirin kaupoissa käyttämään.

Suosituimmiksi kategorioiksi kanttiinin myynnistä paljastui kylmien juomien kategoria, mihin luettiin mukaan 0,5 & 1,5 litran pullojuomat, trip-mehut ja jäähilejuomat, joita leirin aikana ostettiin 10192 kappaletta. Ostoja yhteensä kappalemäärältään viikon aikana oli 44538. Alla olevasta kuvasta 15 nähdään kanttiinin suosituimmat tuoteryhmät.

Kuva 15. Kanttiinin myynti tuoteryhmittäin.

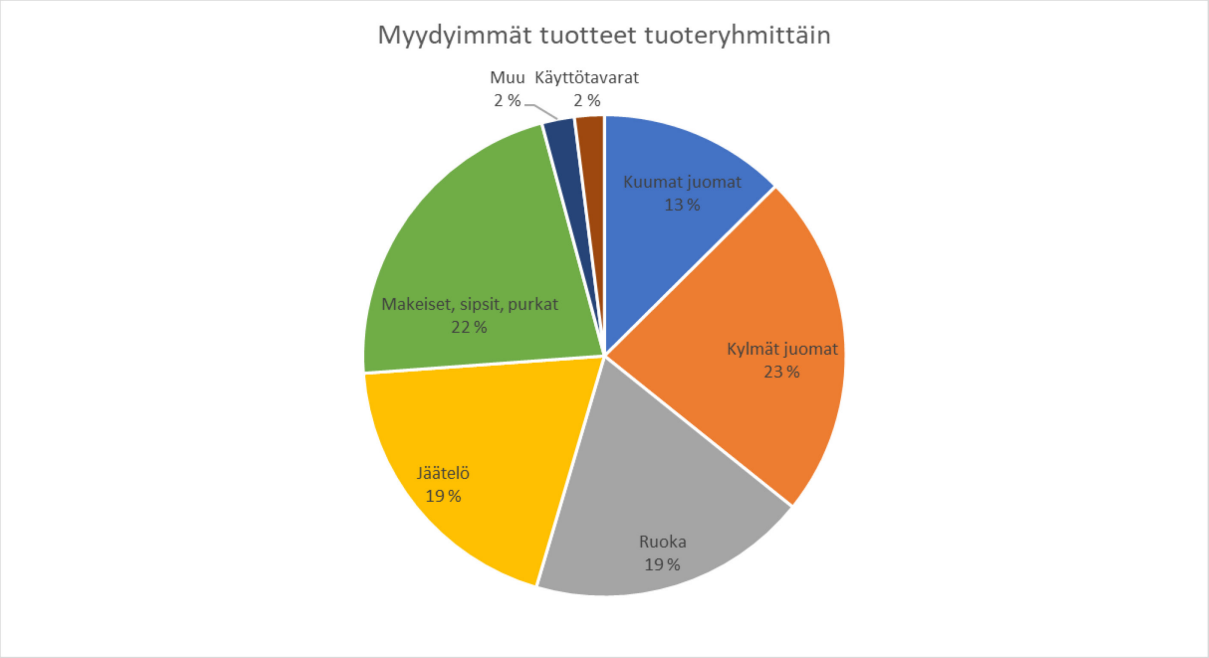

Yksittäisistä tuotteista 0,5 litran pullojuoma oli kanttiinin suosituin tuote leirin aikana. Seuraavaan kuvaan (kuva 16) ovat listattuna kanttiinin 10 suosituinta tuotetta leiriviikon aikana myydyistä tuotteista:

Kuva 16. Kanttiinin suosituimmat tuotteet.

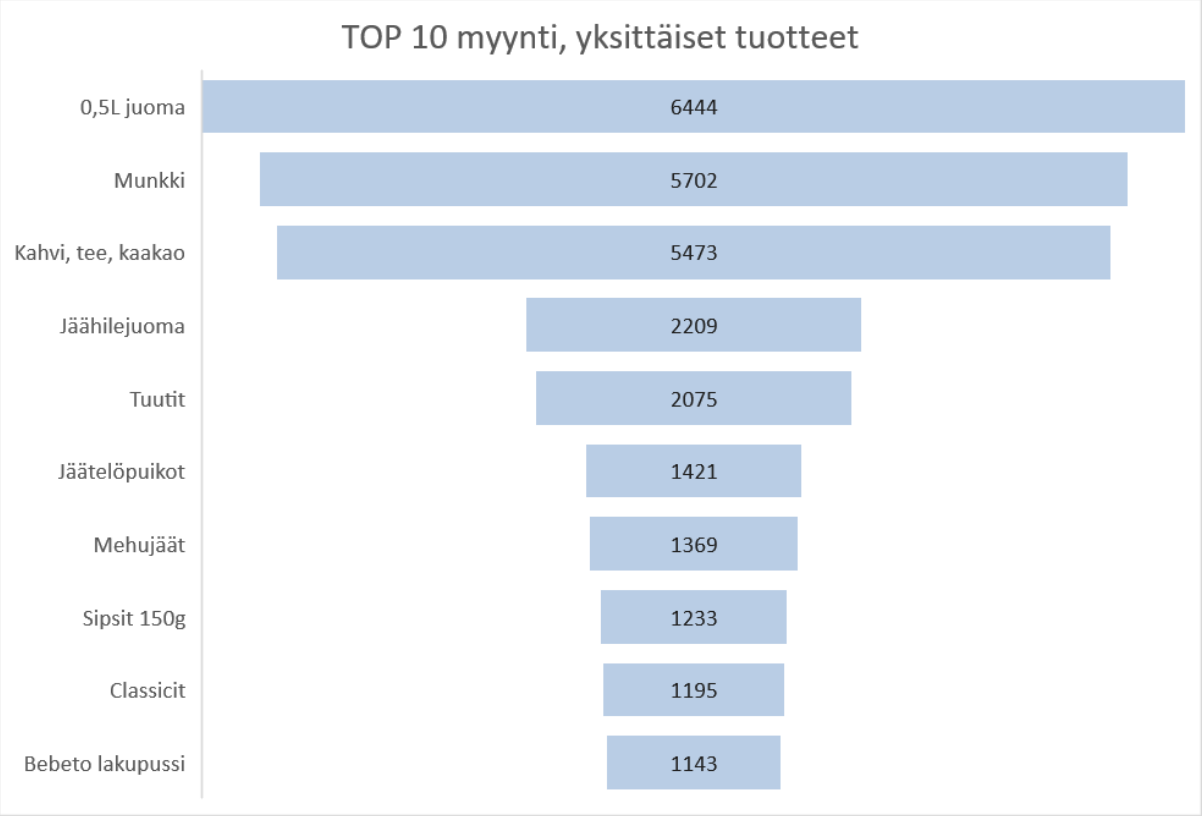

6.2.7 Virhelähteet

Mittalaitteiden tuottamaan dataa ei suoraan voi luotettavasti uskoa. Jokaisessa kohteessa oli kohtalaisesti häiriöitä ja mahdollisuuksia mittausvirheille.

Ruokailujonoja mittaavan pyroEVO-laitteen mittausetäisyys oli tässä kohteessa jopa liian suuri, jolloin se otti lukua luultavasti myös ruokailujonojen ulkopuolelta, ainakin ruokailusta poispäin kulkevasta liikenteestä (joskin toiseen suuntaan kulkevat sai poisluettua mittausdatasta).

Peseytymistiloja mittaava mittalaite sai jonkin verran ylimääräisiä ohikulkuliikkeitä suihkuja hoitaneiden toimihenkilöiden edestakaisista liikkeistä sisäänkäynnin ohi kulkiessa.

Vierailupäivän sisääntuloporteilla oli leiriorganisaation puolelta toimihenkilöitä toivottamassa vieraita tervetulleiksi alueelle, ja tarkastelun yhteydessä huomasin heidän

ajoittain seisseen mittalaitteiden sensoreiden edessä. Mittalaiteet saivat leiriorganisaation toimihenkilöiden liikkeistä toisaalta myös ylimääräisiä mittaustuloksia. Vaikka leirillä vierailijat mitattiin myös manuaalilaskentaa hyödyntäen, laskijoille leiriympäristö oli ennestään tuntematon, eikä ole varmuutta erottivatko he joka tilanteessa varsinaisia leiriläisiä vierailijoista, vaikka tämä oli heille ohjeistettu.

6.3 Kyselytutkimus

Nuorten leiriläisten kokemusta leirin sisäisistä välimatkoista ja eri toimintojen sijoittelusta leirin sisällä tarkasteltiin kyselytutkimuksen avulla.

6.3.1 Tutkimusotanta ja kyselyn toteuttaminen

Kyselytutkimus jaettiin nuorille leirikursseja hyödyntäen, kolmelle eri ikäryhmälle, jotka olivat alkukurssi 2 (9-10 vuotiaat / syntynyt v. 2012-13), tasokurssi 3 (13 vuotiaat / syntynyt v. 2009) ja osa jatkokursseista, joille poikkeuksellisesti tänä vuonna otettiin vielä 18-vuotiaita nuoria. (15-18 vuotiaat / syntynyt v. 2007-04). Kursseille ilmoittautuneita nuoria oli näillä valituilla kursseilla yhteensä 460, joille jaettiin kyselylomakkeet. Kursseille nuoret päätyvät iän tai syntymävuoden perusteella, muista muuttujista riippumatta.

Alkukurssilla 2 nuoria oli 117, tasokurssi 3:lla 196 ja suurimmat kolme jatkokurssia valittiin mukaan, joissa osallistujia oli 147 (tulitaistelijakurssi 62, ensiavun jatkokurssi 37 ja konemieskurssi 48). Kysely jaettiin paperilomakkein (liitteet 1 & 2) kaikille kurssilaisille, mutta vaihtoehtona oli tehdä vastaava kysely sähköisesti omalla mobiililaitteella, QR-koodin kautta. Sähköinen kysely liitteenä 3.

Vastauksia kyselyyn saatiin yhteensä 323, joista sähköisiä vastauksia oli 45 ja paperilomakkeella vastanneita 278. Kyselyn ensimmäisessä kysymyksessä kysyttiin vastaajien ikää. Vastauksia 15–17-vuotiaiden ikäryhmässä oli 80, 11-14 vuotiaiden ikäryhmässä oli 130 ja 8-10 vuotiaiden ikäryhmässä 91. Iän jätti kertomatta 22 nuorta. Alla olevassa kuvassa 17 näkyvät ensimmäisen kysymyksen vastaukset.

Kuva 17. Ensimmäisen kysymyksen vastaukset.

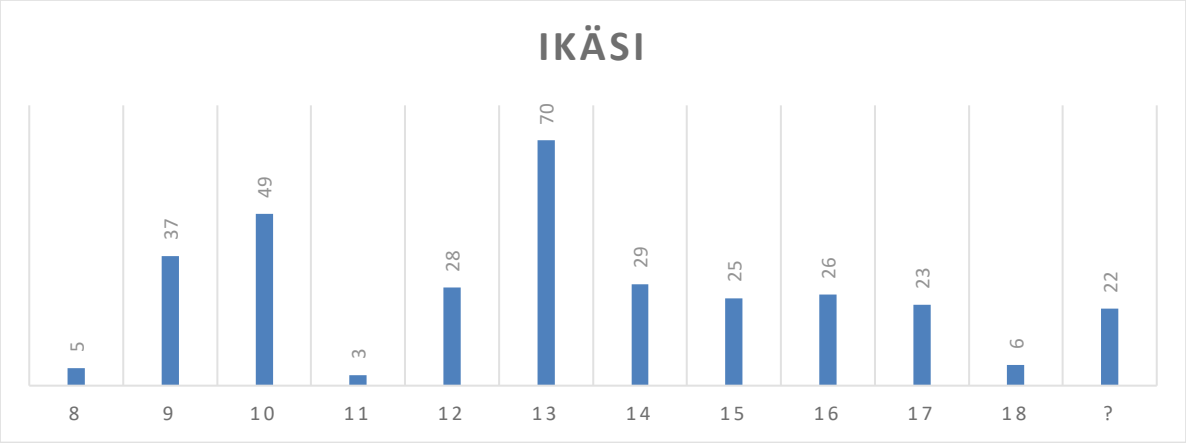

6.3.2 Leirille saapuminen

Toinen kysymys lomakkeella kuului: ”*Miten leirille saapuminen sujui?*” Kokemusta leirille saapumisesta mitattiin kyselytutkimuksessa Likert-asteikon avulla, arvosanalla yhdestä viiteen (1-5). Likert-numeroasteikko oli sanallistettu vaihtoehdoiksi seuraavin kuvauksin: 1 erittäin huonosti, 2 huonosti, 3 en osaa sanoa, 4 hyvin, 5 erinomaisesti.

Kysymyksen vastaukset alla (kuva 18). Siihen jätti kaksi vastaajaa vastaamatta, mutta muutoin vastaukset painottuvat hyvin pitkälti erityisesti hyvään kokemukseen, osin erinomaiseen. 323:ta vastaajasta oli leirille saapumisen kokenut hyväksi tai erinomaiseksi 263. Vastaajista 40 ei ole osannut sanoa ja huonon tai erittäin huonon kokemuksen leirille saapumisesta oli kokenut 18 vastaajaa.

Kuva 18. Toisen kysymyksen vastaukset.

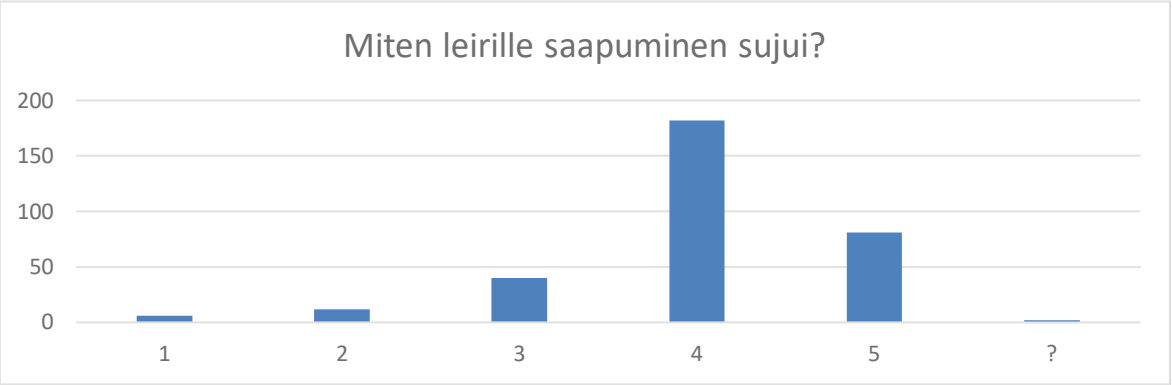

6.3.3 Kokemus välimatkoista

Nuorilta kysyttiin kokemusta välimatkoista leirin eri toimintojen välillä. Vastausvaihtoehtoina tähän kysymykseen oli kolmiportainen asteikko: 1 = liian lyhyet, 2 = sopivat, 3 = liian pitkät. Suurin osa vastauksista painottui sopivaan vaihtoehtoon (v= 204), noin kolmasosa kuitenkin oli kokenut välimatkat liian pitkinä (v= 116) ja yksi vastaaja liian lyhyinä (v= 1). Kaksi vastaajaa jättänyt vastaamatta tähän kysymykseen. Vastaukset alla kuvassa 19.

Kuva 19. Kolmannen kysymyksen vastaukset

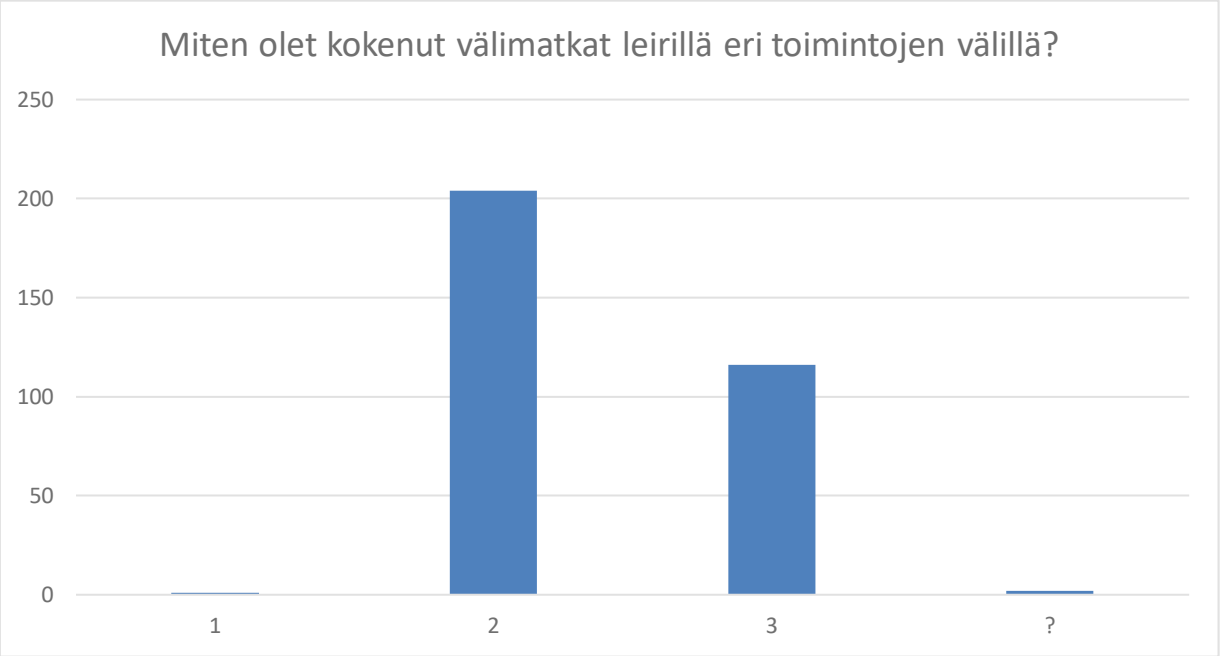

6.3.4 Leirin toimintojen sijoittelu

Kokemusta leirin toimintojen sijoittelusta nuorilta kysyttiin arvosanalla yhdestä kymmeneen. Alla kuvassa 20 kysymykseen saadut vastaukset. Eniten vastaksia sai arvosana kahdeksan ja muutoinkin vastaukset painottuivat suurimmalta osin arvosanojen kymmenen ja seitsemän välille. Arvosanat yhdestä kuuteen saivat yhteensä 72 vastausta alleen, kun vastaavasti arvosanat seitsemästä kymmeneen keräsivät 249 vastausta. Kaksi vastaajaa jätti tähän kysymykseen vastaamatta.

Kuva 20. Neljännen kysymyksen vastaukset.

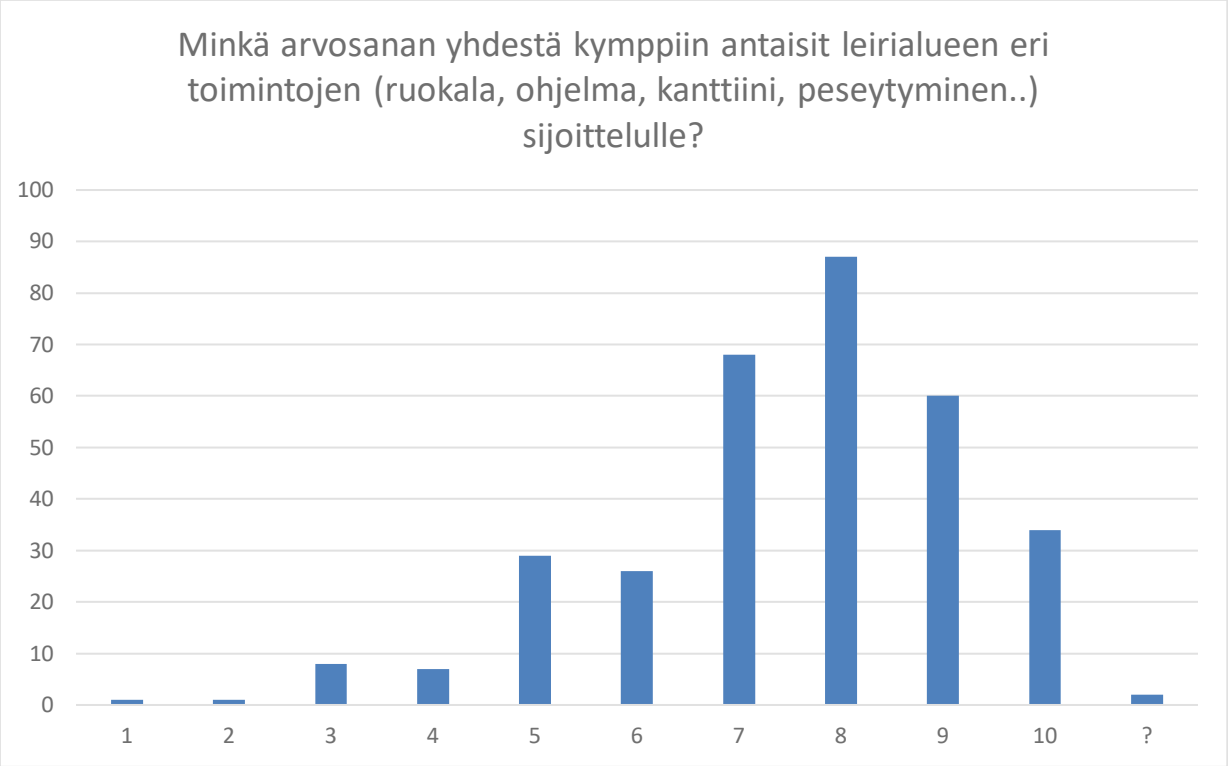

6.3.5 Tekemättä jättäminen

Erityisesti suurleireillä ihmisvolyymin kasvaessa, kasvanee myös välimatkat, ainakin osalle leiriläisistä, joiden oma telttansa sijoittui teltta-alueen reunamille kauimmaksi leirin muista toiminnoista. Alkuperäinen hypoteesi oli, että pidentyneiden välimatkojen johdosta osa saattaa jättää hakeutumatta leirille järjestettyjen toimintojen pariin.

Kyselytutkimuksessa asiaa selvitettiin nuorilta kysymällä: *”Oletko jättänyt tekemättä jotain liian pitkien välimatkojen takia?”*

Kysymykseen saatiin 75 *”Kyllä”* (=1) vastausta ja 248 *”Ei”* (=2) vastausta. Vastaustaan pystyi avoimeen kenttään halutessaan tarkentamaan. Jostain syystä sähköiselle vastauslomakkeelle *”Kyllä”*-vastauksia ei ole haluttu tarkentaa, mutta paperilomakkeisiin tarkennettiin kohde 75 prosenttia vastauksista. Suhteutettuna vastaajamäärään, miltei neljäsosa (23%) nuorista oli jättänyt jotain tekemättä liian pitkien välimatkojen takia. Alla kuvassa 21 tähän kysymykseen saadut vastaukset sekä tarkenne, mikäli oli jättänyt jotain tekemättä.

Kuva 21. Viidennen kysymyksen vastaukset, joiden yhteydessä tarkenne kysymyksen tuloksiin.

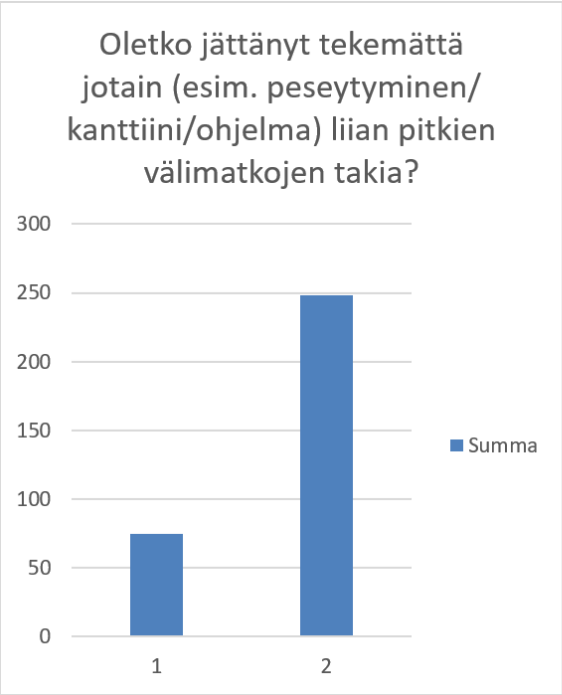

Mitä?	Määrä
suihku	14
kanttiini	9
peseytyminen	6
iltapala	4
ohjelma	4
disco	2
leirikaste	1
wc	1
en tiiä	1
tavaroiden haku	1
yksi ruoka	1
jonkin asian hakeminen	1
joskus kaiken	1
radio-ohjelmaan osallistuminen	1
ohjelma (korikiipeily)	1
Kaikki yhteensä	**48**

6.3.6 Leirin toimintoihin pääsy

Kokemusta leirin toimintoihin pääsystä nuorilta leiriläisiltä kysyttiin kysymyksellä: *”Miten leirin toimintoihin (esim. ruokailu/kanttiini/peseytyminen/wc) pääsy on sujunut?”* Vastausvaihtoehtoina oli *”Sujunut ongelmitta”* (=1) tai *”Liian pitkät jonotusajat”* (=2). Muutama oli vastannut myös molemmat vaihtoehdot, jotka yhdistin vaihtoehdoksi 3.

Vastaukset tämän kysymyksen osalta jakautui hyvin tasaisesti. *”Sujunut ongelmitta”*-vaihtoehto sai 158 vastausta, vaihtoehdon *”Liian pitkät jonotusajat”* saadessa 155 vastausta. Näiden lisäksi oli muutama (=3) vastaus, joissa mainittiin (leirin) alkuun pääsyn sujuneen huonosti, mutta parantuneen leirin edetessä. Vastauksissa oli myös yksittäiset maininnat: välillä olleen jonoa taikka pääsy suhteellisen ongelmitta. Alla kuvassa 22 kysymykseen kuusi saatujen vastauksien yhteenveto.

Kuva 22. Kuudennen kysymyksen vastaukset.

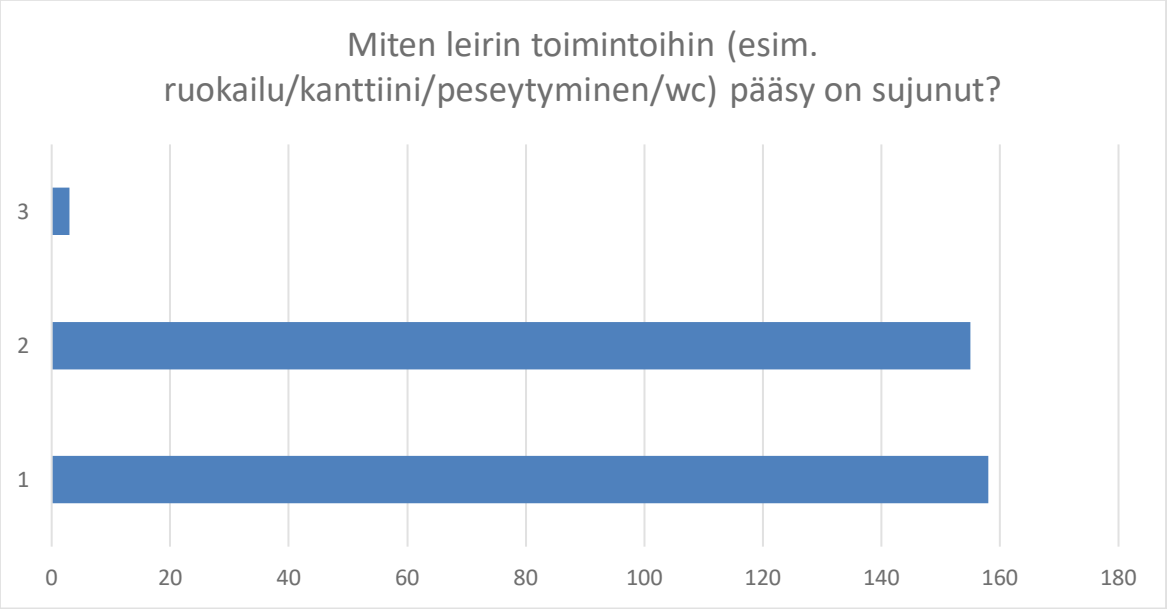

6.3.7 Päivittäiset askeleet

Kysymyksellä seitsemän kartoitettiin nuorten leiriläisten päivittäisiä askelia, mikäli heillä on ollut jonkin tekninen apuväline (=askelmittari) mittaamassa päivittäisten askelten määrää. Kysymys oli kirjoitettu muotoon: *”Mikäli sinulla on askelmittari käytössä (esim. älykellossa, puhelimessa), kuinka paljon sinun on keskimäärin tullut liikuttua leiripäivien aikana?”*

Vastauksia tähän tuli hyvin erilaisia. Osassa vastauksia oli osattu itse arvioida oma keskimääräinen päivittäinen askelmäärä, osassa oli annettu vastaus askelmäärähaarukkana (esimerkiksi 10 000–15 000) ja osassa vastaus oli ilmoitettu epämääräisesti (esimerkiksi enemmän kuin 10 000).

147:sa vastauksessa oli ilmoitettu jonkin näköinen lukuarvo, joista yhdeksän olivat epämääräisiä (mallia suurempi kuin). 15 vastauksista eivät olleet uskottavia, askelten ylittäessä 60 000 (69 000 – 800 000) tai vastaavasti alittaessa 5 000 (1000 – 4000). Alla taulukko 2 kaikista jollain tavalla mielekkäistä vastauksista.

Taulukko 2. Seitsemännen kysymyksen vastaukset, päivittäiset askeleet.

Päivittäinen keskiarvo	Vastausten määrä
7500	1
8500	1
10000	11
10059	1
11000	5
12000	3
12500	1
13000	2
13500	2
14000	1
15000	15
15435	1
15500	1
16000	5
17000	5
17500	4
18000	5
19000	1
20000	27
21000	3
22000	1
22500	1
23000	1
24000	1
25000	10
26067	1
27500	1
29000	1
30000	8
33000	1
40000	2
18 590	**123**

Jollain tavalla mielekkäitä vastauksia tähän kysymykseen päivittäisten askeleiden keskimääräisestä määrästä saatiin yllä mainittujen suodattimien jälkeen 123. Määrällisesti suurin (moodi) yksittäinen vastaus oli 20 000 ja suurin osa vastauksista painottui sen molemmille puolille. Kaikkien mielekkäiden vastausten keskiarvo oli 18 590 askelta.

6.3.8 Kehitysideat

Nuorilta leiriläisiltä kysyttiin kysymyksellä *" Onko mielessäsi kehitysideoita leirin toimintojen sijoitukseen/ välimatkojen tai liikkumisen kehittämiseen?"* suoraan omia kehitysideoita leirin kehittämiseksi. Kuvasta 23 nähdään nuorten omia kehitysideoita.

Kuva 23. Nuorten kehitysideat.

Nuorten kehitysideat
2 bussia, jotka kiertää ympyrää aukiota ja kiitotietä
5 kauppaa
ei näin kauas kotoa, rovaniemi tai oulu on hyvä
enemmän käsienpesu ja tiskipaikkoja
enemmän latauspaikkoja
enemmän pomppulinnoja ja leikkejä, esim. kapteeni käskee
enemmän ruoanjako ja tiskauslinjoja
enemmän suihkuja
enemmän suihkuja
enemmän suihkuja sekä enemmän astian pesu paikkoja
enemmän toimintaa, lyhyemmät välimatkat
enemmän wc, käsien pesupaikkoja, vesipaikkoja, latauspaikkoja ja latauskaappeja ja pyörien vuokrausmahdollisuus
et kaikilla olisi saman pituset matkat
heinäallergia ja ei pysty olemaan sirkusteltassa
henkilökohtaisen liikkumisvälineitä käyttöön
Hieman lyhemmät välimatkat
hieman pitkät välimatkat
isompi kanttiini ja suihkut lähemmäksi telttoja
isompi ruokailu ja isompi kanttiinivalikoima
jonot sais olla lyhyempiä
jonotuksen vähentämistä olisi voinut vähentää selkeillä ohjeistuksilla esimerkiksi ruokailussa myös selkeät kyltit nopeuttavat jonotusta ja ymmärrystä
kaikki jutut vois laittaa teltta-alueen keskelle nii välimatkat ois lyhyemmät
Kaikki toiminnot keskelle ja teltat ympärille.
kanttiini tilavammaksi
käsienpesupisteitä enemmän
lapset saisi pyöräillä
leiri kestäisi pidempään
leiri lähemmäs ohjelmaa ja muuta sellaista
leirialue voisi olla pienempi
leirillä voisi vuokrata pyöriä
liikkumisvälineet nuorille käyttöön
liikkumisvälineet nuorille käyttöön, toiminnat voisi ilmoittaa paremmin
lisää linjastoja ruokailuihin
lyhyemmät välimatkat
lyhyemmät välimatkat ja jonot
lähemmäksi leiripaikkoja
lähemmäs toisiaan
melkein yli 12 000 askelta ajoja päivä
myöhäisemmät aamut, muut ruokailut voisi kestää pidempään
mönkijä kyydit
mönkijätaksit tai henkilökohtainen liikkumisväline kotoa
nuoret saisi ajaa pyörällä
nuorten pyöräily
näin isolla alueella olisi ollut hyvä jos alaikäisetkin olisivat saaneet liikkua pyörällä kiireellisessä tilanteessa
paikkoja voisi tiivistää, mutta ymmärretty että iso leiri tarvitsee paljon leiriytymistilaa
paremmin porrastettu ruokailu
perällä olevat teltal joutuivat lähteä kursseille todella aikaisin jotkut eivät edes ehtineet käydä syömässä
peseytyminen liian kaukana, teltta ihan perällä
peseytyminen lähemmäs leirintää, myös enemmän pyörälupia ja enemmän linjastoja ruokailuun
pienemmät välimatkat
pienemmät välimatkat ja isompi kanttiini
potkulautoja käyttöön
pyöriä pitäisi saada käyttää
ruokailua voisi porrastaa ja ei riitä aina tila syödä siellä
ruokailuaikojen parempi porrastus
ruokailujen porrastukset, enemmän taukoja
ruokailussa enemmän paikkoja ja ruokailujonot olisi voinut porrastaa enemmän
ruokailussa kestää, kun ruoka loppuu
saunat ja kunnon suihkut
siirtymisiin enemmän aikaa. Jos teltta on ihan perällä kokoontumispaikkaan nähden, on koko ajan kiire. pienemmille junnuille tulee liikaakin kävelyä ja valittavat jalkakipua.
sirkustelttaan toivottiin lattiaa, esim. vanerista?
suihkuja ja vessoja voisi olla enemmän, jotta jonotus ajat eivät olisi niin pitkät.
suihkujen parempi organisointi
suihkut lähemmäksi
suihkut lähemmäksi, porrastus tuntien lopetukseen, jotta ruokailun voisi alottaa eri aikoihin
suihkut lähemmäksi, teltta hirveän kaukana
suihkut lähemmäs majoitusta
suihkut lähemmäs majoitusta ja enemmän tiskipaikkoja
suihkut lähempänä
suihkut olivat melko pitkän matkan päässä
suihkut vois olla lähempänä teltta-aluetta
sähköpotkulauta
teltan pitäisi olla lähempänä
teltat liian kaukana
teltat lähemmäks toimintoja ja enemmän linjastoja nii jonotusajat vähenee
teltat voisivat olla lähekkäin, lisää tiskauspaikkoja
teltat vähän lähemmäksi
teltta-alue lähemmäksi
telttoja enemmän toimintakentän ympärille
telttoja lähemmäs esim. ympärille ja kaikki toiminta keskelle
telttojen ja kokoontumispaikat lähempänä
toiminnot enemmät keskitetty
vessoja ja vesipisteitä lähemmäs telttoja
vessoja voisi olla enemmän
voisi vähän lyhyemmät matkat
vähän lyhyemmät välimatkat
vähän lyhyemmät välimatkat
välimatkat liian pitkiä, kauppa liian pieni
välimatkat lyhyemmiksi
välimatkoja pienemmiksi

Varsinaisia vastauksia nuorilta tuli yhteensä 115 kappaletta. Suurin osa (v= 23) vastauksista liittyi välimatkoihin, jotka koettiin liian pitkiksi. Iso osa kehitysehdotuksista koski suihkujen kaukaista sijaintia ja organisointia (v= 18) sekä ruokailun ja tiskilinjastojen määrää ja organisointia (v= 11). Monet (v= 14) kokivat myös, että nuorten tulisi saada joko oma liikkumisväline käyttöön (esimerkiksi pyörä tai sähköpotkulauta) tai jokin järjestetty kuljetus esimerkiksi mönkijällä tulisi olla saatavilla.

Muutamia vastauksia tuli liittyen jonotuksiin taikka ettei siirtymisiin ole riittävästi aikaa. Ohjelmaa, käsien pesupaikkoja, leikkejä ja latauspaikkoja oli yksittäisissä kehitysehdotuksissa toivottu enemmän sekä niin ruokailujen kuin leirin toivottiin kestävän pidempään. Toive useammista vessoista sekä toive leirin keskittämiseen taikka toimintojen / alueen tiivistämiseen toistui muutamissa kehitysehdotuksessa. Myös kanttiinia toivottiin tilavammaksi.

6.3.9 Vapaa palaute

Kyselyn päätteeksi sai antaa vapaata palautetta leirillä liikkumiseen tai välimatkoihin liittyen. Varsinaisia vastauksia saatiin 68 kappaletta, joista suuri osa (n= 26) liittyi kokemukseen menneestä leiristä. Useita palautteita liittyi edellisiin teemoihin, joissa toivottiin omien kulkuvälineiden sallimista kaikille ja osassa valiteltiin edelleen liian pitkistä välimatkoista.

Muutamia palautteita oli leirin koulutukseen liittyen, missä koulutus oli koettu liian lapselliseksi ja toivottiin esimerkiksi, että ei enää piirtämistä. Erikseen yksittäisiä kehuja annettiin leirisairaalaan ja koulutuspuisto-konseptia kohtaan. Vessoista mainittiin usein paperin olevan lopussa ja lisää roskiksia sekä vesipisteitä toivottiin myös tässä kohtaa.

Jonotuksesta mainittiin, että leirin alkuun olivat liian pitkiä, mutta se korjaantui leirin edetessä. Myös joku oli kokenut leirin henkilökunnan hieman ärtyneeksi ja ilkeäksi, mainiten kuitenkin suurimman osan olleen kivoja. Myös aikataulut sai parjausta ja koettiin, että oli liian vähän aikaa nukkua. Kuvasta 24 nähdään vastaajien vapaata palautetta.

Kuva 24. Vapaa palaute vastaajilta.

Vapaa sana leirillä liikkumiseen / välimatkoihin liittyen:
aika huonosti järjestetty leiri
aluksi jonotukset olivat liian pitkiä, mutta se onneksi korjattiin
Ehkä vähän pitkät välimatkat mut tilaa oli riittävästi
ei enää piirtämistä
Ei tämmöistä kaupunkileiriä missä kaikki on isolla alueella vaan olisi pienemmällä alueella
Eipä mittää teltta oli senverra lähellä
Eldis22 leiri on ollut TOSI mukava. Aika paljon on pitänyt jonottaa, aika paljon on ollut hauskaa kamujen kanssa. Moikka :D
Eldis22 ollut paras leiri
Eldis22 ollut paras leiri ikinä
enemmän palokuntajuttuja
erittäin kiva ja kiinnostava leiri, kiitos
haluan vain kotiin ja pois täältä
hiljaisuutta eteenpäin puolella tunnilla
huono leiri
hyvä leiri
hyvä leiri :) suihkutiloja olisi voinut olla parempia, mutta olosuhteisiin nähden hyvät
hyvä leirisairaala!
Iha Ok leiri
ihan hyvät matkat
ihan ok leiri
Jokin kulkuväline jolla olisi voinut liikkua tai joku kärry jossa kuskata tavaraa
Jonot lyhyemmäksi
Kaikille oma kulkuväline
Kaikkien pitäisi saada ottaa kulkuväline mukaan leirille
kiitos eldis22, että pääsin mukaan
kiva leiri
kiva leiri, aika mennyt nopeasti
kivaa oli
kivaa on ollut
Kokonaisuus yllättävän hyvä
koulutuspuisto hyvä idea
leiri oli tosi hyvä mutta jotain parantavaa on mutta kkyllä täällä ihan hyvin viihtyi
leirihenkilökunta oli joskus hieman ärtyneitä ja ilkeitä, mutta suurin osa kivoja. Sitten aikataulut oli vähän kehnot
leirillä oli kivaa, mutta joitain asioita olisi voinut tehdä paremmin
leirillä on ollut ihan paras
leirillä on ollut kivaa, haluaisin että leiri kestää pidempään
leirin wc, ruokailu ja kanttiinin olisi kannattanut varautua paremmin
leiriradion viive korjattava ja kuulutukset muille kielille
Liian pitkät
Liian pitkät pitäisi miettiä ihmisiä joilla on liikuntarajoitteita
Liian pitkät välimatkat
Liian pitkät välimatkat kaikkialle
Liiat pitkät. Kun lyhyet tauot niin ei ehdi teltalle jne. Vesipisteitä ei hangaarilla päin yhtäkään
linnanmäkirannekkeesta ei saanut alennusta
lisää 7 kyytejä jottei tarvitse kävellä
lisää unta, liian vähän aikaa nukkua
mielestäni kurssit ovat liian lapsellisia esim. alkukurssi 2:lla askarrellaan ja taitellaan paperilennokkeja ja muistutan, että olemme palokunnassa harjoituksissa teemme perusselvityksiä paineella niin miksi täällä ei tehdä niitä asioita
Minulla oli tosi pitkät matkat kursille nii piti varata yli 15 minuuttia kävelemiseen
minusta on ollut mukavaa leirillä <3
muuten hyvä, vessoista oli usein paperi loppu
odotan, että pääsen kotia mutta on ollut kivaa
olisin halunnut kotiin jo keskiviikkona koska siksi! Ja oltais haluttu olla kauemmin esim kaupungilla tai päästä vapaasti sinne, monet ohjaajat ollut ilkeitä mutta ei kaikki
oma teltta ollut leirialueen päässä, josta ollut joka paikkaan pitkä matka
on ollut tosi kivaa
Paljon autoja ja paljon pieniä ihmisiä
Pyöriä kaikkien käyttöön.
roskiksia enemmän
ruokajono aluksi liian pitkä
suihkutila paremmaksi jatkossa
telttamme on aivan perällä niin jos pitää jotain hakea sieltä 10 min ei riitä
Tuli liikuttua.
tämä leiri ollut mahtava
Täällä on kivaa! Ei oo tylsää ollut tällä leirillä ollenkaan
täällä on ollut tosi kivaa, koulutuksetkin on kivoja
täällä on tosi hauskaa ja kivaa, haluaisin tänne uudenkin leirin
vapaa-ajalla ei enää jaksanut lähteä liikkeelle
Välimatkat olivat kyllä aika pitkiä mutta inhimillisiä.
Välimatkat voisivat olla lyhyemmät

7 Yhteenveto

Tässä luvussa kootaan yhteen tutkimuksesta saadut tulokset. Luvussa käsitellään sitä, miten tutkimus on vastannut tutkimuskysymyksiin sekä millaisia päätelmiä, eli johtopäätöksiä, näistä saaduista tuloksista voidaan tehdä. Luvussa pohditaan myös tutkimuksen luotettavuutta sekä jatkotutkimusehdotuksia, joilla aihetta voitaisiin tutkia tarkemmin. Luvun lopussa arvioidaan opinnäytetyöprosessin sujuvuutta ja jäsennellään tutkimuksen tekijän omaa oppimisprosessia opinnäytetyöprosessin aikana.

7.1 Pohdinta

Pysäköinnin osalta tällä leirillä vierailijapysäköintipaikkoja oli käytössä noin 30 prosenttia suhteutettuna leirivahvuuteen. Leirin vierailijamäärään vaikuttavia tekijöitä on toki paljon, suurimpana tekijänä on kenties leirin sijainti, suhteutettuna osallistujien kotipaikkaan. Liikkumisen ohjauksella voidaan vaikuttaa leirin vierailijoiden kulkutapaosuuteen, mikä nousee arvoonsa erityisesti silloin, kun pysäköintitilaa on rajallisesti.

Toisaalta, mikäli liikkumista ohjataan liian radikaalisti ja saapuminen omalla autolla tehdään varsin hankalaksi, saattaa sekin rajoittaa leirille tulevaa vierailijamäärää. Tässä tapauksessa tulee leirille mahdollistaa kulku käyttäen muita kulkumuotoja mahdollisimman helpoksi, mikä edellyttää leiripaikalta otolliset olosuhteet tämän järjestämiseen.

Tutkimustuloksia analysoitaessa ajattelin, että ruokailujonotuksen yhden pisteen ohittamisen laskenta on mittarina varsin yksipuolinen. Mieleen tuli ajatus, että ruokailujonotusta olisi ajallisesti voinut mitata vaikka 10 minuutin sykleissä, joista olisi voinut tarkkailla ruokailujonotusajan kehitystä läpi ruokailuajan sekä ruokailujonon pituutta olisi voinut arvioida samalla esimerkiksi valmiiden mittapisteiden avulla, jotta ruokailujonosta saa monipuolisemman kuvan.

Kyselytutkimuksen aiottu tutkimusotanta (n=460) olisi ollut noin 29,4 prosenttia nuorista leiriläisistä, mutta syystä tai toisesta vastauksia jäi uupumaan 137 vastauksien jäädessä 323. Tällöin kyselyn todellinen tutkimusotanta (n=323) jäi 20,7 prosenttiin nuorista leiriläisistä.

7.2 Johtopäätökset

Vastaavia tutkimuksia palokuntaleirien liikkumisesta koskien en julkisista arkistoista löytänyt, joten olemassa olevia mielekkäitä mittareita ei ollut valmiina. Olin yhteydessä myös tämän vuoden 2022 Kajo -Finnjambore partioleirin projektipäällikköön tiedustellakseni, onko partioharrastuksen parissa leireillä tehty vastaavaa tutkimusta. Vastaukseksi kuitenkin sain, että tämänkaltaista tutkimusta ei heilläkään ole tehty.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kerätä dataa palokuntanuorten koulutusleirien suunnitteluohjeen luomisen tueksi. Arvioisin onnistuneeni kohtalaisesti tässä tavoitteessa. Opinnäytetyön teoriaosuudesta löytyy paljon huomioita leirin järjestämisen eri osa-alueista ja huomioita, mitä tulisi ottaa huomioon esimerkiksi pysäköintialueen suunnittelussa, lupa-asioissa ja viranomaisyhteistyössä, esteettömyyden sekä vastuullisuuden osalta.

Opinnäytetyön tutkimuksellinen osuus kuvasi miten toimintoihin pääsy onnistui tällä leirillä ja kuinka paljon niitä käytettiin. Kyselytutkimus selvitti nuorten mielenmaisemaa ja heidän omaa kokemustansa siitä, kuinka sujuvaa toimintoihin pääsy ja miten raskaita välimatkojen pituudet olivat. Suosittelen myös jatkossa tarkastelemaan nuorten omia kehitysehdotuksia, olisiko niissä jotain sellaista, jota jatkossa voisi mahdollistaa taikka ottaa opiksi.

Seuraavaan alakappaleeseen on koottu opinnäytetyön pohjalta yhteenveto suosituksia leirin järjestämistä varten.

7.3 Yhteenveto suosituksista

Pysäköintijärjestelyt

Pysäköintialueiden suunnittelussa tulisi huomioida pysäköinnin vaatima pinta-alatarve, joka on noin 20–25 neliömetriä autopaikkaa kohden sekä yhden ajoneuvopaikan mitat: leveys 2,5 metriä ja pituus 5 metriä. Osa paikoista tulisi varata liikkumisesteisille, mitkä olisivat leveydeltään 3,6 metriä ja pituus 5 metriä sekä paikkoja tulisi varata myös yli 5 metriä pitkille ajoneuvoille tai ajoneuvon ja peräkärryn yhdistelmille. Eldis22-leirin kohdalla noin vajaa 30

prosenttia autopaikkoja leirivahvuuteen verrattuna riitti pysäköintiin. Tapahtumaan tulisi luoda esteetön sisäänkäynti, missä on myös huomioitu saattoliikenteen järjestelyt.

Ruokailujärjestelyt

Ruokailu kannattaa porrastaa tasaisesti, painottaen hieman enemmän ihmismassaa heti ruokailun alkuun, jolloin linjastot ovat vielä tyhjät. Ruokailuun saavuttaessa, porrastuksessa olisi hyvä huomioida myös tasapuolisuus saapuvien ruokailijoiden kesken. Ruokailulinjaston toimivuutta kannattaa tarkastella leirin alkumetreillä herkällä korvalla ongelmien varalta ja puuttua mahdollisiin pullonkauloihin taikka muihin ongelmakohtiin. Mikäli ruokaa kuljetetaan leirialueen ulkopuolelta leirille, tulee ruoan logistiikkaketju miettiä tarkkaan sekä varautua mahdollisiin poikkeuksiin teknisen haasteen tai henkilöstön suhteen.

Peseytymisjärjestelyt

Laskennallisesti Eldis22-leirillä oli yhtä suihkupaikkaa kohden noin 47 leiriläistä. Koko leirivahvuudesta peseytymismahdollisuutta hyödynsi päivittäin noin puolet leiriläisistä, jotka laskennallisesti kuluttivat keskimäärin noin 21,6 litraa vettä per käynti. Tosin suihkukonttien lavuaareissa huomattiin tapahtuvan myös hampaanpesua, mikä johti suihkujen vajaakäyttöön ja turhaan ruuhkautumiseen. Hampaanpesu kannattanee ohjata muissa tiloissa kuin suihkukonteissa tapahtuvaksi.

Leirin vierailijat

Vierailupäivään voi varautua kysymällä potentiaalisia vierailijoita ennakkoilmoittautumaan leirin sähköisten kanavien ja nuorten leiriläisten kautta. Eldis22-leirille ennakkoilmoittautumisia vierailupäivään saatiin noin 81% prosenttia toteutuneesta vierailijamäärästä, jolloin vierailijamäärään ja heidän vierailunsa ajankohtaan voitiin varautua. Suurimmillaan vierailijoiden saapumistiheys oli heti vierailuajankohdan alkaessa.

Vastuullisuus tapahtumassa

Tänä päivänä vastuullisuus on noussut yhdeksi aikamme merkittävimmistä megatrendeistä, joita myöskään tapahtumaa järjestäessä ei voida jättää huomiotta. Vaikka tapahtumat kokoavat ihmisiä yhteen ja rikastuttavat esimerkiksi harrastustoimintaa, koituu tapahtumien järjestämisestä huomattavasti ympäristökuormitustekijöitä. Materiaalien valinta ja niiden käyttö, liikenne ja logistiikka, energian- ja vedenkulutus, ruoka- ja juoma, äänentoisto, tapahtuman rakentaminen, jätevedet ja jätteet sekä valaistus ovat kaikki osa-alueita tapahtumista koituvista ympäristökuormituksista. Järkevillä valinnoilla ja viisailla päätöksillä voidaan tapahtumaa rakennettaessa huomattavasti vähentää ympäristökuormitusta. Laadin leirien tapahtumaympäristöön liikkumisen ohjauksen suunnitelman (liite 4), joka ottaa kantaa leirille liikkumiseen.

Leiriläisten omat toiveet / palaute

Leiriläisiä kannattanee ajoittain myös kuunnella leirejä järjestäessä. Keräämässäni leirin infraa ja välimatkoja koskevassa kyselyssä useat vastaajat toivat esille heidän mielestään liian pitkät välimatkat (suurin koettu ongelma kyselyssä), johon vastaamiseksi osa oli toivonut omien henkilökohtaisten liikkumisvälineiden sallimista leirialueella. Huomiota kannattaa kiinnittää leirin toimintojen sijoittamiseen mahdollisimman tasapuoliseen sijoittamiseen ja mieluusti leirialueen tiivistämiseen, ympäristö huomioiden.

7.4 Tutkimuksen luotettavuus

Teknisen mittalaitteen tuottama data ruokailulinjastoissa poikkesi manuaalilasketusta verrokkidatasta vaihtelevasti. Keskiviikon lounaan mittalaite oli laskenut varsin tarkkaan, ruokailijoita oli laskettu noin 2,5 % liikaa manuaalilaskennalla saatuun tietoon. Toisin kuin torstain lounaskävijöitä mittalaite oli laskenut noin 30 % liikaa manuaalilaskennalla saatuun ruokailijamäärään verrattuna. Keskimäärin mittalaitteet laskivat noin 14,2 % liikaa ruokailijoita manuaalilaskentaan verrattuna. Tässä otannassa tosin hajonta on varsin suurta ja vain kolme ruokailua, joista oli molemmilla tavoilla ruokailijat mitattu.

Tekniset mittalaitteet antoivat leirin vierailijamääräksi yhteensä 2930 vierailijaa, mikä on noin 9,98 prosenttia suurempi tulos kuin manuaalilaskennalla. Parkkipaikan sisääntulopisteellä oli leiriläisten johdosta jonkin verran edestakaista liikennettä, mikäli leiriläiset lähtivät kävelylle leirialueen ulkopuolelle vierailijoidensa kanssa taikka saattoivat autolle. Pääportilla oli myös huomattava määrä leiriläisten omaa liikennettä, jolloin vierailupäivän pääportin mittaustuloksesta vähensin tavanomaisen leiripäivän (torstain) sisääntuloliikenteen keskiviikon mittaustuloksesta kompensoidakseni tulosta todenmukaiseksi.

7.5 Jatkotutkimusehdotukset

Tämänkaltaisen tutkimustoiminnan datan keruun voisi integroida osaksi muun leirin toimintoja. Dataa pystyisi helposti keräämään manuaalisesti ilman suurempia hankintoja taikka toimihenkilöiden resurssikohdennuksia, vaan mittauksen pystyisi lisäämään osaksi ainakin alueleireillä jo olemassa olevien toimihenkilöiden työnkuvaan.

Tutkimustoiminta vaatisi leireille oman vastuuhenkilön vetämään dataa yhteen ja muodostamaan koosteita leiritoimikunnalle, jolloin dataa pystyisi kenties hyödyntämään jo leirin aikana erilaisten porrastusten, aikataulujen hionnan ja ihmisten liikkumisen ohjauksen muodossa.

Tämän case-tutkimuksen pohjalta laadin alustavan tutkimussuunnitelman tulevien leirien datan keruuta ja tutkimustoimintaa varten (liite 5). Arvioisin, että datan keruun ja tutkimustoiminnan integroimisella voidaan kehittää leiritoimintaa sekä erityisesti sen johtamista entistä enemmän.

Lähdeluettelo

Aalto-Kekäläinen, E., Alatalo, T., Holmberg-Lehto, E.,Moisander, T.,Rulja, P.,Tervala, V. Viitasalo, H., Somerkoski, B. & Hurula, V. (n.d.). *Kipinä - Palokuntanuorisotyön käsikirja.* SPEK. https://urly.fi/2UaT

Alatalo, T. (13.1.2021). 68 vuoden taival valtakunnallista palokuntanuorisotyötä on päättynyt. *Palokuntalaisten blogi.* https://urly.fi/2UaX

Dufva, M. (2020). *Megatrendit 2020.* Sitra. https://urly.fi/2Ub1

Eco-Counter. (n.d.-a). *MULTI range - Mobile MULTI*. https://urly.fi/2Ub3

Eco-Counter. (n.d.-b). *PYRO-Box Evo*. https://urly.fi/2Ub4

Etelä-Pohjanmaan liitto. (2015). *Tapahtumajärjestäjän opas. https://urly.fi/2Ub6*

Hassila, J. (2003). *Turvallisuutta - Varmasti ja vapaaehtoisesti.* Länsi-Suomen Pelastusalan liitto ry.

Helsingin kaupunki. (2020). *Siisti tapahtuma!* Ympäristöopas tapahtumajärjestäjille. https://urly.fi/2Ub7

Helsingin kaupunki. (2021). *Kadunvarsipysäköinti*. Kaupunkitilaohje. https://urly.fi/2Ub8

Hyrsky, K. (1954). *Palokuntapoikatyön opas.* O.Y. Länsi-Suomen kirjapaino.

Invalidiliitto. (2018). *Miten järjestää esteetön tapahtuma?* https://urly.fi/2Ubb

Invalidiliitto. (n.d.). *Esteettömyys*. https://urly.fi/2Ubf

Juhila, K. (n.d.). *Laadullinen tutkimus ja teoria. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. (Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja].) Haettu 3.11.2022 osoitteesta https://urly.fi/2Ubg

Kananen, J. (2015). *Opinnäytetyön kirjoittajan opas - Näin kirjoitat opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun.* Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Katajamäki, J. (2014). *Vapaaehtoista vain liittyminen, Helsingin vapaaehtoinen palokunta 1864-2014.* Helsingin vapaaehtoinen palokunta ry.

Kauhanen, J., Juurakko, A. & Kauhanen, V. (2002). *Yleisötapahtuman suunnittelu ja toteutus.* WSOY.

Koivula, E. (2011). *VAPAAPALOKUNTA – KASVUPAIKKA KANSALAISTOIMINNALLE 1892-1938.* [pro gradu -tutkielma, Jyväskylän Yliopisto]. http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-2011032610564

Kokoontumislaki (1999/530). Annettu Helsingissä 22.4.1999. https://urly.fi/2Ubh

Lampinen, J. (2009). *Yleisötilaisuuden järjestämisopas.* Suomen ympäristö- ja terveysalan kustannus oy.

Linko, J. (1.4.2020). Mikä ihmeen sopimuspalokunta? *Pelastustieto Blogi*. https://urly.fi/2Ubj

Motiva Oy. (2016). *Liikkumisen ohjaus - valintoja liikkumiskäyttäytymiseen*. Treatise-projekti. https://urly.fi/2Ubk

Pohjalainen, E. (2016). *Liikkumisen ohjauksen keinojen vaikutukset kulkutapaan*. Liikennevirasto. https://urly.fi/2Ubm

SPEK. (n.d.-a). *HAKA-tilastot*. https://urly.fi/2Ubn

SPEK. (n.d.-b). *Palokuntatoiminta*. https://urly.fi/2Ubo

Suomen rakennusinsinöörien liitto ry. (2006). *RIL 165-2, Liikenne ja väylät II.* Otavan kirjapaino.

Tampereen kaupunki. (2022). *Tapahtuman luvat, ilmoitukset ja suunnitelmat*. https://urly.fi/2Ubq

Tampereen yliopisto. (n.d.). *Otos ja otantamenetelmät.* Teoksessa *Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja].* Haettu 3.11.2022 osoitteesta https://urly.fi/2Ubr

Tapahtumantekijät. (n.d.). *Vastuullisuus on megatrendi myös tapahtuma-alalla*. https://urly.fi/2Ubt

Traficom. (2022a). *Mitä sääntöjä on ilmassa? – ilmailun säädökset*. https://urly.fi/2Ubu

Traficom. (2022b). *Luvasta vapaa toiminta Avoin-kategoriassa*. https://urly.fi/2Ubx

Vallo, H. & Häyrinen, E. (2014). *Tapahtuma on tilaisuus.* Tietosanoma.

Via Traffic Controlling. (n.d.). *ViaCount II traffic counter*. https://urly.fi/2Uby

Liite 1. Kyselylomake, sivu 1

HAMK, Liikenneala
Opinnäytetyö, PM

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SAATTEEKSI:

Tämä kyselylomake kuuluu osaksi opinnäytetyötä, jonka Pietari Muurinen suorittaa Eldis22-leirillä Uudenmaan pelastusliitto toimeksiantajaan. Opinnäytetyö kohdistuu Hämeen ammattikorkeakoulun (HAMK) liikennealan insinöörityutkintoon. Kyselyssä ei kerätä mitään yksilöiviä henkilötietoja, vaan kaikki saadut vastaukset käsitellään anonyymisti ja vastauslomakkeet tuhotaan tietojen koonnin ja analysoinnin jälkeen.

Vastausohjeet:

Kirjoita vapaisiin kenttiin selkeällä käsialalla vastaus kysymykseen. Valmiiden vastausvaihtoehtojen oikealle puolelle merkitään rasti ruutuun oman valinnan merkiksi ja vapaaseen kenttään voi tarkentaa vastaustaan. Valmiiksi numeroiduissa vastausvaihtoehdoissa ympyröi oman mielesi mukainen vaihtoehto.

Tämän sivun alareunaan on varattu tilaa myös vapaalle palautteelle.

Vapaa sana:

Liite 2. Kyselylomake, sivu 2

HAMK, Liikenneala
Opinnäytetyö, PM

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Ikäsi: _____

Miten leirille saapuminen sujui?

Ympyröi! **1** erittäin huonosti **2** huonosti **3** en osaa sanoa **4** hyvin **5** erinomaisesti

Miten olet kokenut välimatkat leirillä eri toimintojen välillä?

Liian lyhyet ☐ Sopivat ☐ Liian pitkät ☐

Minkä arvosanan antaisit leirialueen eri toimintojen sijoittelulle?

Ympyröi! huonoin **1** **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10** paras

Oletko jättänyt tekemättä jotain (esim. peseytyminen/ kanttiini/ohjelma) liian pitkien välimatkojen takia?

Kyllä ☐ En ☐ mitä: _____

Miten leirin toimintoihin (esim. ruokailu/kanttiini/peseytyminen/wc) pääsy on sujunut?

Sujunut ongelmitta ☐ Liian pitkät jonotusajat ☐ missä: _____

Mikäli sinulla on askelmittari käytössä (esim. älykellossa, puhelimessa), kuinka paljon sinun on keskimäärin tullut liikuttua leiripäivien aikana?

_____

Onko mielessäsi kehitysideoita leirin toimintojen sijoitukseen/ välimatkojen tai liikkumisen kehittämiseen?

_____

_____

Vapaa sana leirillä liikkumiseen/ välimatkoihin liittyen lomakkeen toiselle puolelle:

Voit kirjoittaa halutessasi kääntöpuolelle

INTERNATIONAL YOUTH FIRE FIGHTERS CAMP ELDIS '22 HELSINKI

Liite 3. Kyselylomake, sähköinen

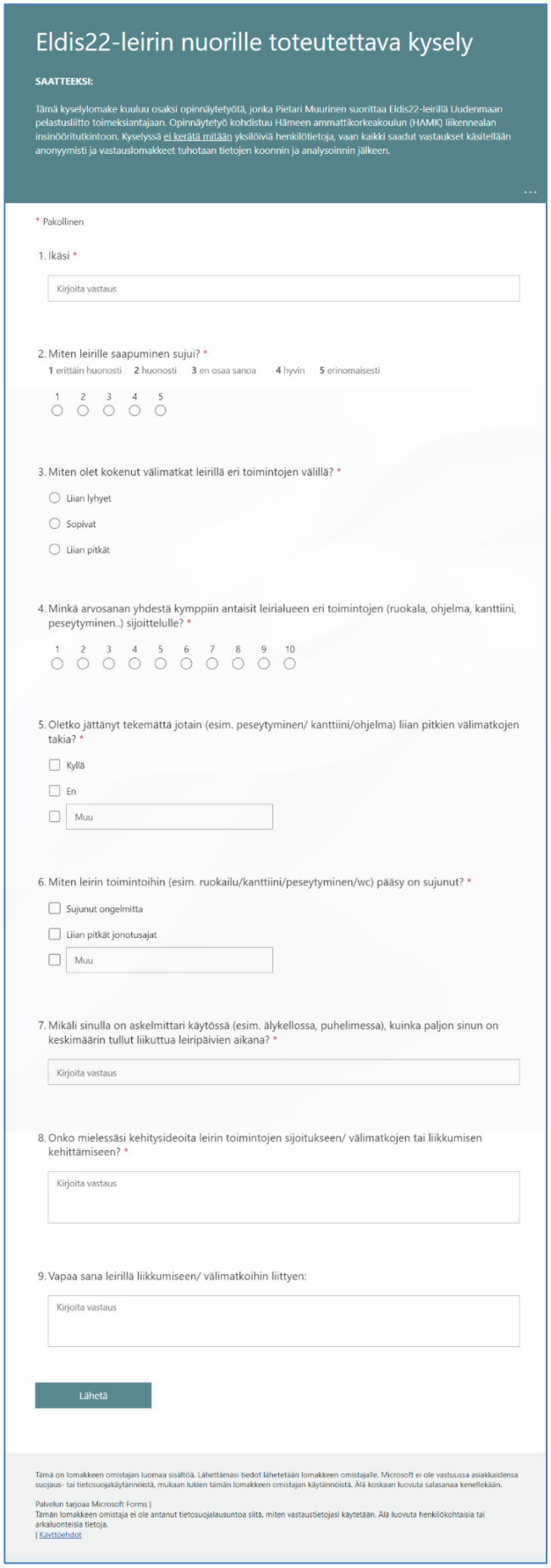

Eldis22-leirin nuorille toteutettava kysely

SAATTEEKSI:

Tämä kyselylomake kuuluu osaksi opinnäytetyötä, jonka Pietari Muurinen suorittaa Eldis22-leirillä Uudenmaan pelastusliitto toimeksiantajaan. Opinnäytetyö kohdistuu Hämeen ammattikorkeakoulun (HAMK) liikennealan insinöörikoulutukseen. Kyselyssä ei kerätä mitään yksilöiviä henkilötietoja, vaan kaikki saadut vastaukset käsitellään anonyymisti ja vastauslomakkeet tuhotaan tietojen koonnin ja analysoinnin jälkeen.

* Pakollinen

1. Ikäsi *

Kirjoita vastaus

2. Miten leirille saapuminen sujui? *

1 erittäin huonosti **2** huonosti **3** en osaa sanoa **4** hyvin **5** erinomaisesti

1 2 3 4 5

3. Miten olet kokenut välimatkat leirillä eri toimintojen välillä? *

- Liian lyhyet
- Sopivat
- Liian pitkät

4. Minkä arvosanan yhdestä kymppiin antaisit leirialueen eri toimintojen (ruokala, ohjelma, kanttiini, peseytyminen..) sijoittelulle? *

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

5. Oletko jättänyt tekemättä jotain (esim. peseytyminen/ kanttiini/ohjelma) liian pitkien välimatkojen takia? *

- [ ] Kyllä
- [ ] En
- [ ] Muu

6. Miten leirin toimintoihin (esim. ruokailu/kanttiini/peseytyminen/wc) pääsy on sujunut? *

- [ ] Sujunut ongelmitta
- [ ] Liian pitkät jonotusajat
- [ ] Muu

7. Mikäli sinulla on askelmittari käytössä (esim. älykellossa, puhelimessa), kuinka paljon sinun on keskimäärin tullut liikuttua leiripäivien aikana? *

Kirjoita vastaus

8. Onko mielessäsi kehitysideoita leirin toimintojen sijoitukseen/ välimatkojen tai liikkumisen kehittämiseen? *

Kirjoita vastaus

9. Vapaa sana leirillä liikkumiseen/ välimatkoihin liittyen:

Kirjoita vastaus

Lähetä

Tämä on lomakkeen omistajan luomaa sisältöä. Lähettämäsi tiedot lähetetään lomakkeen omistajalle. Microsoft ei ole vastuussa asiakkaidensa suojaus- tai tietosuojakäytännöistä, mukaan lukien tämän lomakkeen omistajan käytännöistä. Älä koskaan luovuta salasanaa kenellekään.

Palvelun tarjoaa Microsoft Forms | Tämän lomakkeen omistaja ei ole antanut tietosuojalausuntoa siitä, miten vastaustietojasi käytetään. Älä luovuta henkilökohtaisia tai arkaluonteisia tietoja. | Käyttöehdot

Liite 4. Liikkumisen ohjauksen toimintakortti

Liikkumisen ohjauksen toimintakortti palokuntaleireille

Yleistä

Vastuullisuuden noustessa tapahtuma-alalla yhä enemmän keskiöön niin vastuullisten kuluttajien kuin itse tapahtuma-tuottajien näkökulmasta, tulee vastuullisuuden lisäämiseksi tarkastella enemmän tapahtumatuottajien keinoja vähentää tapahtumista johtuvaa ympäristökuormitusta.

Liikkumisen ohjauksella pyritään vaikuttamaan tapahtumaan saapuvien ihmisten kulkumuotoihin ja valitsemaan ympäristöystävällisempiä ratkaisuja, jotta tapahtumasta aiheutuvan liikenteen haittavaikutuksia voitaisiin vähentää.

Tapahtuman johdon tulee sitouttaa koko tapahtumaorganisaatio edistämään tapahtuman vastuullisuuden kehittämistä sekä vastuullisuusviestinnän tulee seurata johdon tavoitteita niin tapahtumaorganisaation sisäisesti kuin viestimällä myös ulkoisesti, miten vastuullisuus huomioidaan.

Lisäävät toimenpiteet

I ALUEELLINEN OHJAUS & VASTUULLISUUSVIESTINTÄ

Ilmoittautuneiden osallistujien ohjaaminen pelastustoimialueittain kestävämpiin kulkumuotoihin. Hyvissä ajoin, suunnitelmallinen alueellinen liikkumissuunnittelu mahdollistaa erilaisten yhteiskuljetusten järjestämisen ja kuljetusten suunnitelmallisen sekä tehokkaan käytön.

Vastuullisuusviestintä, joka on sanahelinää tai jää viherpesuksi, on huonoa viestintää. Parhaimmillaan sillä voidaan vaikuttaa ihmisten asenteisiin ja tuoda tapahtumatuottajien konkreettisia tekoja vastuullisuuden eteen näkyville sekä lisätä tapahtuman kiinnostavuutta ja tuottajien mainetta.

II YHTEISKULJETUSTEN EDISTÄMINEN

Yhteiskuljetuksia pystyy hyödyntämään alueellisesti niin henkilö- kuin materiaalikuljetuksiin. Suunnitelmallisella suunnittelutyöllä saadaan laadittua järkeviä reittejä ja alueellisesti mahdollisimman paljon osallistujia saman kuljetuksen kyytiin, jolloin kuljetukset saadaan taloudellisesti järkeviksi sekä liikkumisesta aiheutuva ympäristökuormitus henkeä kohden mahdollisimman alas.

III KAUKOLIIKENTEEN LISÄÄMINEN

Junat ovat ympäristökuormitukseltaan yksi ympäristöystävällisimmistä kulkumuodoista, jolloin liikenne-operaattorin kanssa yhteistyötä matkalippujen hintojen alentamiseksi tulee yrittää.

IIII PAIKALLISLIIKENTEEN HYÖDYNTÄMINEN

Paikallisen joukkoliikenteen palveluntarjoajan kanssa yhteistyötä tulee selvittää, jotta kaukoliikenteen yhteyspaikoilta mahdollistetaan kuljetukset tapahtuma-alueelle. Tällä voidaan mahdollistaa alueellinen liikkuminen myös tapahtuma-aikana.

Yhteistyötä voi yrittää paikallisen kaupunkipyörä-operaattorin kanssa tuodakseen pyöräaseman tapahtuma-alueen välittömään läheisyyteen, millä voidaan mahdollistaa lähialueeseen tutustuminen.

IIII OPASTETUT REITIT

Jotta joukkoliikenne saadaan mahdollisimman houkuttelevaksi, tulee se tehdä mahdollisimman käyttäjä-ystävälliseksi. Lähimmiltä joukkoliikennepysäkeiltä tulisi olla selkeät opastetut reitit tapahtumaan, jotta osallistujien ei tarvitse ennalta tuntemattomassa paikassa arpoa miten löytää tapahtumaan.

IIIII KANNUSTIMET

Liikkumisen ohjausta voidaan tehdä erinäköisin taloudellisin kannustein. Osallistumismaksuun voidaan asettaa huojennuksia, mikäli osallistuja saapuu tapahtumaan ympäristöystävällisesti. Tässä on erityisen tärkeää tunnistaa tasapuolinen kohtelu ja eri saapumistapojen ympäristökuormitus.

Rajoittavat toimenpiteet

I PYSÄKÖINNIN HINNOITTELU

Yksi tehokkaimmista liikkumisen ohjauksen rajoittavista toimenpiteistä on pysäköinnin hinnoittelu. Mikäli tapahtumaan on saatavilla joukkoliikennelippu ilmaiseksi ja oman ajoneuvon pysäköinti maksaa, vähentää se oman ajoneuvon käytön houkuttelevuutta. Tosin se voi myös karsia tapahtumaan saapuvia vierailijoita.

II RAJOITUKSET JA KIELLOT

Tapahtuma-alueella ja sen läheisyyteen voidaan asettaa rajoituksia henkilöautoliikennettä tai pysäköintiä koskien, huomioiden lupa-asiat. Kieltoja taikka rajoituksia suunnitellessa tulee ottaa yhteyttä paikalliseen poliisi- ja/tai pysäköintiviranomaiseen sekä kuitenkin ottaa huomioon erityisryhmien liikkuminen ja tapahtuman saavutettavuus.

Liite 5. Tutkimussuunnitelma

Tutkimussuunnitelma

Palokuntanuorten koulutusleirien datan keruu

Pietari Muurinen

Hämeen ammattikorkeakoulu

Insinööri, liikenneala (AMK)

Laadittu opinnäytetyön yhteydessä

Helsingissä 2023

1 Tutkimuksen tausta

Ajatus tutkimussuunnitelman kehittämisestä heräsi opinnäytetyön teon aikana, mikä toteutui Eldis22-suurleirin yhteydessä vuonna 2022. Suurleirillä ensimmäistä kertaa toteutettiin konkreettisia mittauksia leirin toimintojen kävijämääristä ja niihin pääsystä. Viikon mittaisen leirin yhteydessä toteutettiin eri ikäisille nuorille myös kyselytutkimus siitä, miten he itse kokevat leirille toteutetut järjestelyt välimatkoineen ja miten sujuvaksi he ovat kokeneet toimintoihin pääsyn sekä kerättiin heidän omia ideoitaan leirin suunnittelun ja toimintojen kehittämisen suhteen.

Tiedolla johtamisella tarkoitetaan ajantasaiseen ja laadukkaaseen tietoon perustuvaa päätöksentekoa sekä kaikkia niitä rutiineja ja toimenpiteitä, jotka tähtäävät järkiperäiseen päätöksentekoon. Tiedolla johtamisen edellytyksenä on siinä käytettävä tieto, joka on kerätty menneisyydessä.

Kerättyä dataa voidaan käyttää muuhunkin kuin johtamiseen leirin aikana. Dataa voidaan hallita, dokumentoida ja analysoida jälkikäteen, sieltä voidaan hakea poikkeavuuksia tai selityksiä tiettyyn käytösmallin muuttumiseen. Tiedolla johtamisen ydinajatus on, että kerätyn tiedon perusteella pystytään ennakoimaan eri toimenpiteiden sekä tapahtumien syy-seuraussuhteita ja vaikutuksia tulevaisuudessa. Parhaimmillaan tieto muuttuu tietämykseksi, joka auttaa kehittämään toimintaa ja kohdentamaan voimavaroja sinne, missä niistä saadaan suurin hyöty.

2 Tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksen tavoitteena voidaan pitää datan keruuta, jota voidaan hyödyntää mahdollisesti jo leirillä paikan päällä sekä tämän dokumentointia seuraavia leirejä varten. Datan keruu tapahtuu, jotta tietoa voitaisiin olemassa olevalla tai tulevilla leireillä hyödyntää osana päätöksentekoa.

3 Tutkimusmenetelmät

Tutkimus toteutetaan empiirisenä tutkimuksena, hyödyntäen määrällisen tutkimusmenetelmän keinoja. Empiirinen tutkimus koskee aina kyseistä kesäleiriä, josta tutkimusaineisto kerätään mittaamalla ja havainnoimalla. Tutkimusaineisto tulee mieluusti analysoida paikan päällä,

mieluusti vielä keräämispäivänä, jotta analysoitu aineisto olisi hyödynnettävissä kyseisen leirin hyödyksi. Tutkimusvälineiksi riittäisi vastaavat tekniset mittalaitteet tai jopa pelkät manuaaliset kävijälaskurit, mikäli mittauspisteillä olisi muutoinkin jatkuvasti toimihenkilöitä. Hyvin suojatut ja sijoitetut kamerat sekä dronekuvaus voi tuoda tallenteilla lisäelementin datan keruuseen.

4 Hyödynnettävät mittarit

Ruokailukäyttäytymistä voidaan tarkastella ruokailuun pääsyn ja ruokahävikin osalta. Ruokailu-jonotuksesta voidaan mitata ruokailijoiden määrän sekä ruokailijavirtausta ja arviota ruokajonojen pituudesta, mitkä kannattavat mitata sopivilla, esimerkiksi 10 minuutin, intervalleilla. Ruoka-hävikkiä voidaan mitata biojätteen määrästä, johon voidaan yrittää vaikuttaa esimerkiksi reaaliaikaisella näytöllä biojätteen kertymästä ja vastuullisuusviestinnällä.

Peseytymistilojen käyttöä voitaisiin tarkastella kävijälaskimella ja peseytymistiloihin pääsyä sekä kapasiteetin riittävyyttä ja jonotuksen sujuvuutta voitaisiin tarkastella silmämääräisesti tilojen huoltohenkilökunnan toimesta. Pitkäaikaiseen dataan perustuen voitaisiin säätää peseytymiskapasiteetin määrää tarkoituksenmukaisemmaksi.

Kanttiinin myyntidataa keräämällä ja palautteiden avulla voidaan tarkastella leiriläisten suosituimpia ostoksia ja ennakoida ostokäyttäytymistä. Pitkäaikaisen datan tuomiin hyötyihin voisi lukea kohderyhmälle suotuisamman tuotevalikoiman hionnan ja todennäköisen menekin määrän.

Leirin vierailijamäärää voidaan tarkastella sisääntuloporttien kävijälaskun avulla sekä vierailijadatasta voidaan analysoida, miten esimerkiksi leirin sijainti vaikuttaa leirin vierailijamääriin. Leirille toteutettavien pysäköintialueiden ja -määrien taltioinnilla sekä opastuksen dokumentoinnilla voidaan auttaa tulevia leirejä varautumaan paremmin tarvittaviin pysäköintijärjestelyihin niin määrällisesti kuin laadullisesti.

Leirillä järjestettävään ohjelmaan osallistumista voidaan tarkastella määrällisesti ja aikataulullisesti, jolla voidaan vastata seuraaviin kysymyksiin: mihin aikaan osallistuu eniten leiriläisiä leirillä järjestettävään ohjelmaan? Millaiset ohjelmat / aktiviteetit eniten kiinnostavat, vetävät taikka osallistavat leiriläisiä?